د افغانستان جمهوریت

د عدلیې وزارت

رسمي جریده

شماره پانزدهم ـ ۱۵ عقرب
۱۳۶۹
نمبر مسلسل ۷۲۸

قانون اساسی جمهوری
افغانستان

۹ قوس ۱۳۶۶

(با رعایت تعدیل مصوب
لویه جرگه جوزای ۱۳۶۹)

مدیر مسؤول: شاه جهان بیگزاد
معاون: نور علم
مهتمم: ایام الدین
تیلفون: ۲۶۲۵۱

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دافغانستان دجمهوریت د جمهور
رئیس فرمان
دکابل ښار
لومړی گڼه
د۱۳۶۹کال دقوس نهمه نیټه

دافغانستان دجمهوریت داساسی قانون د توشیح او اعلام په باب

دقوس دمیاشتی داتمی او نهمی نیټی تاریخی لویه جرگه چی دکابل په ښارکی جوړه شوه د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون یی په دیارلسو فصلونو او یوسلو نهه څلویښتو مادو کی د ټولو مهمی ملی وثیقی په توگه تصویب کړ.

دهغه واک سره سم چی اساسی قانون راته راسپارلی دی، د ا.ج اساسی قانون چی دتصویب له نیټی څخه نافذ شوی دی، دسولی اوهوساینی دتامین ، دملی روغی جوړی دپوره تحقق، دخلکو دنیکمرغی اودگران افغانستان دپرمختگ په خاطر توشیح اواعلاموم.

دوکتور نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری
افغانستان
شهرکابل
شماره (۱)
مورخ ۹ر۹ر ۱۳۶۶

درباره توشیح واعلام قانون اساسی جمهوری افغانستان

لویه جرگه تاریخی ۸و۹ماه قوس که درشهر کابل دایر گردید قانون اساسی جمهوری افغانستان را بداخل سیزده فصل ویکصدو چهل ونه ماده بمثابه مهمترین وثیقه ملی به تصویب رسانید.

مطابق به صلاحیتیکه قانون اساسی برایم تفویض نموده قانون اساسی ج.ا را که ازه تاریخ تصویب نافذ گردیده بخاطر تامین صلح و آرامش ، تحقق کامل مشی مصالحه ملی ، سعادت مردم وترقی افغانستان عزیز توشیح واعلام میدارم.

دوکتور نجیب الله
رئیس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دافغانستان جمهوریت
دجمهور رئیس فرمان
گڼه (٤٦٤)
نیټه ٨ر٣ر١٣٦٩

داساسی قانون دتعدیل د
توشیح او اعلام په باره کی

داساسی قانون دیوسلو نهه
خلوېښتمی مادی د دویمـــی
فقری دحکم له مخی پهاساسی
قانون کی تعدیــلات چــی د
یارلس سوه نهه شپیتم کـال
دجوزا د میاشتی په اووه او
اتمه نیټه دلویی جرگـــی د
تصویب له تاریخ څخه نافذ
دی د افغانستان دخلکو دتاریخی
ارمان دتحقق پـــه مقصـــد د
افغانانو په خاوره کی دسولی
اوآرامی دتامین اودملی روغی
جوړی دکلاری دپشپړ تحقق
اودخلکو نیکمـــرغـــی او د
افغانستان دترقی په خاطـــر
توشیح اواعلانوم .

نجیب الله
دافغانستان دجمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری
افغانستان
شماره (٤٦٤).
مورخ ٨ر٣ر ١٣٦٩

درباره توشیح و
اعلام تعدیل قانون اساسی

به تاسی از حکم فقره دوم
ماده یکصدوچهل ونهم قانون
اساسی ، تعدیلات در قانون
اساسی را که از تاریخ تصو
یب لویه جرگه مورخ هفت و
هشت ماه جوزای سال سیزده
صدو شصت و نه ، نافذمیبا ـ
شد، به منظور تحقق آرمان
تاریخی مردم افغانستان بخاطر
تامین صلح وآرامش درسر
زمین افغانها، وتحقق کامل
مشی مصالحه ملی ودر جهت
سعادت مردم و ترقی افغا ـ
نستان عزیز، توشیح واعلام
میدارم .

نجیب الله
رئیس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

فهرست

مقدمه
لومړی فصل
دسیاسی نظام اساسونه
دویم فصل
دټولنیز ـ اقتصادی نظام
اساسونه
دریم فصل
داتباعو تابعیت ، اساسی
حقوق ، آزادی اومکلفیتونه
څلورم فصل
لویه جرگه
پنځم فصل
جمهور رئیس
شپږم فصل
ملی شورا
اووم فصل
د وزیرانو شورا
اتم فصل
قضاء
نهم فصل
څارنوالی
لسم فصل
د اساسی قانون شورا
یوولسم فصل
اداره
دولسم فصل
بهرنی سیاست
دیارلسم فصل
متفرقه حکمونه

فهرست

مقد مه
فصل اول اساسات نظام
سیاسی
فصل دوم اساسات نظام
اجتماعی ـ اقتصادی
فصل‌سوم ، تابعیت، حقوق
آزادیها و مکلفیتهای اساسی
اتباع .
فصل چارم لویه جر گه
فصل پنجم رئیس جمهور
فصل ششم شورای ملی
فصل هفتم شورای وزیران
فصل هشتم قضاء
فصل نهم څارنوالی
فصل دهم شورای قا نون
اساسی
فصل یازدهم اداره
فصل دوازد هم سیاست
خارجی
فصل سیزدهم :
احکام متفرقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

بسم الله الرحمن الر حیم

زمونږ د گرا ن هیواد افغا
نستان ویاړلی تاریخ دځپلواکی
زمکنی بشپړتیا، ملیحاکمیت
ملی یووالی ، د مو کراسی او
ټولنیزی تر قی په خاطر زمونږ
د زړه‌وړو خلکو له اتذوالــو
مبارزو څخه ډك دی .

په اوسنی پړاو کی دافغا ـ
نستان جمهور ی دو لت‌دملی،
سیا سی او هیواد پالو ځوا ـ
کونو پر ملاتړ متکی د ملـی
روغی جوړی سیاست په فعاله
توگه پرمخ بیایی.

له همدغه ا مله د هغــو
تاریخی بدلونونو په پام کـی
نیولو سره چی زمونږ پــــه
هیواد او معاصره نړی کـی
را منځته شو ید ی ،داسلام د
سپیڅلی دین داساساتو پــه
پیروی ، د هیواددتاریـــخ‌او
فرهنگ پربنا د افغـــا نــی
غوره دودونو او شعایروپه‌پام
کی نیولو سره ،دمشروطیت‌د
غورځنگ ارزښتناکو میراثونو
ته‌په درناوی اود ملگروملتونو
د منشور او دبشر د حقوقود
نړیوالی اعلامیی سره په‌سمون
کې:

بسم‌الله الرحمن الر حیم

تا ریخ پر ا فتخار و طن
محبو ب ما افغا نستا ن‌مشحون
از مبا رزا ت قهر ما نا نه
مرد م دلیر رما به خا طـــر
استقلا ل، تما میت ار ضی
حا کمیت ملی، و حد ت ملی
دمو کرا سی وتر قی اجتما عی
می با شد .

در مر حله کنو نی ،دو لت
جمهو ر ی افغا نستا ن متکی
بر حما یت نیرو ها ی ملـی
سیاسی ووطن دو ســـــت
سیا ست مصا لحه ملی ر ا
فعا لا نه به پیش می برد.

بنا بر ین، با نظر دا شت
تحـولات تاریخیی کـــه د ر
میهن ما و جها ن معا صـــر
رو نما گرد ید ه است ،بـــا
پیروی‌از اساسات دین مقد س
اسلام بارعایت سنن وشعا ـ
یر پسند ید ه افغا نی، مبتنی
بر حقا یق تا ریخ و فر هنگ
کشور، با احترا م به مواریث
ارز نده نهضت مشرو طیت
ودر مطا بقت با منشور مـــلل
متحد واعلا میه جها نی‌حقو ق
بشر ، به منظور :

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جرګه

- دخپلواکی دساتنی، د
زمکنی بشپړتیا څخه د دفاع
او د ملی حاکمیت د ټینګښت
- سراسری سولی ته
درسیدو او دملی یو والی
د زور تیا .
- د عدالت او د مو کراسی
د تا مین .
- دبیا ودانولو او متوا زنی
اقتصادی،ټولنیزی،ودی اودخلکو
د ژوندانه‌دسطحی دلوړولو.
- په بین‌المللی ډګر کی د
هیواد دنقش او اعتبار دزیات
والی .
- دافغانستان دد ایمی
بیطرفی دحقوقی دریځ‌دتثبیت
او د هغه دنه پوځی کیدو
دپاره د غوره شرایطودرامنځته
کیدو په منظور .

مونږدیوزرو دری‌سوه‌نهه‌شپیتم
کال دجوزادمیاشتی داوومی او
اتمی نیټی په لویه جرګه کی
دافغانستان د خلکو استازیو،
د ۱۳۶۶ کال دقوس دمیاشتی
نهمی نیټی دلویی جرګی‌له
خوا تصویب شوی اساسی
قانون چی دیارلس فصلونه او
یوسلونهه څلویښت مادی
درلودی، د ډیری لوړی ملی

- حفظ استقلال، دفاع از
تمامیت ارضی و تحکیم
حاکمیت ملی.
- دستیابی به صلح سراسری
وتعمیق وحدت ملی.
- تامین عدالت ودموکراسی
- اعمار مجدد ورشد متوازن
اقتصادی، اجتماعی وارتقای سطح
زندگی مردم .
- افزایش نقش واعتبار کشور
در عرصه بین المللی
- ایجاد شرایط مساعد به‌خاطر
تثبیت موقف حقوقی و بی
طرفی دایمی افغانستان و
غیر نظامی شدن آن .

ما نمایندگان مردم
افغانستان در لویه جرگه
مورخ هفت و هشت ماه جوزای
سال هزارو سه صدو شصت
ونه ، قانون اساسی مصوب
لویه جرگه مورخ نهم
ماه قوس سال هزارو سه صدو
شصت وشش را که دارای
سیزده فصل ویکصدوچهل ونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وثیقی په توگه په لاندی ډول تعدیل کړ :

لومړی فصل

دسیاسی نظام اساسونه

لومړی ماده:

د افغانستان جمهوریت خپلواك ، واحد ، نه تجزیه کیدونکی اواسلامی‌دولت دی‌او پرخپل ټول قلمرو باندی دحاکمیت لرونکی دی .

د افغانستان په جمهوریت کی ملی حاکمیت په خلکو پوری اړه لری . خلك ملی حاکمیت دلویی جرگی اوملی شورا په واسطه عملی کوی .

دویمه ماده :

د افغانستان دین د اسلام سپیڅلی دین دی .

د افغانستان په جمهوریت کی هیڅ قانون نه‌شی کولای چی داسلام دسپیڅلی دین داساسونو او ددغه اساسی قانون د نورو مندرجو ارزښتونو مناقض وی .

دریمه ماده :

د افغانستان جمهوریت ناپیلی هیواددی، په پوځی ډلو ټپلو کی نه شاملیږی اوپه خپل قلمروکی د بهرنیو

ماده بود ، به مثابه عالیترین وثیقه ملی ، ذیلاتعدیل نمودیم.

فصل اول

اساسات نظام سیاسی

مادهٔ اول:

جمهوری افغانستان دولت مستقل ، واحد ، غیر قابل تجزیه واسلامی بوده ، بر تمام قلمرو خود دارای حاکمیت می باشد .

حاکمیت ملی در جمهوری افغانستان بمردم تعلق دارد .

مردم حاکمیت ملی راتوسط لویه جرگه و شورای ملی اعمال میکنند .

ماده دوم:

دین افغانستان دین مقدس اسلام است .

در جمهوری افغانستان هیچ قانون نمی تواند مناقض اساسات دین مقدس اسلام ودیگر ارزشهای مندرج این قانون اساسی باشد .

ماده سوم :

جمهوری افغانستان کشور غیر منسلك بوده درپیمانهای نظامی شامل نمی شود و تاسیس پایگاه های نظامی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوځی اډو جوړیدو ته اجازه نه ورکوی .

خلورمه ماده :

له خپلواکی ، ملی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا څخه دفاع د دولت د اساسی دندو له جملی څخه ده.

دولت د هیواد امنیت او دفاعی قابلیت تامینوی او وسله وال پوځ سمبالوی .

پنځمه ماده :

د سیاسی گوندو نو تعدد دافغانستا ن جمهوریت د سیاسی سیستم بنسټ دی.

دافغانستا ن په جمهوریت کی سیاسی گوندونه په دی شرط چی مرامنامه ،اساسنامه او فعا لیت یی دهیواد داسا سی قا نو ن او قوا نینو مغایرنه وی ، جو ړیدلی شی

دسیاسی گوند تشکیلات او مالی منابع نشی کیدلای چی غیر علنی وی .

هغه گوند چی د قانون د حکمونو سره سم جو ړ یږی، له قانونی مجوز پرته ړنگیدلای نه شی .

قاضیا ن او څارنوا لا ن نه شی کو لای چی ددندی د

خارجی رادر قلمرو خود اجازه نمی دهد.

ماده چهارم :

دفاع از استقلال ، حاکمیت ملی وتمامیت ارضی از جمله وظایف اساسی دولت است.

دولت امنیت وقابلیت دفاعی کشور را تامین وقوای مسلح راتجهیز می نما ید .

مادهٔ پنجم:

تعدد احزا ب سیا سی اسا س سیستم سیا سی جمهو ری افغا نستان میباشد.

در جمهو ری افغا نستان احزاب سیا سی مشروط براین که مرا منا مه ، اساسنامه و فعا لیت آنها مغا یر احکام قا نو ن اسا سی و قوا نین کشور نبا شد تشکیل شده می توا نند .

تشکیلا ت و منا بع مالی حز ب سیا سی غیر علنی بوده نمیتوانند .

حزبی که مطابق احکام قانون تشکیل میشود، بدون مجوز قانونی منحل شده نمیتواند .

قضات وخارنوا لان نمی توا نند در مدت تصدی وظیفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تصدی په موده کی دسیاسی
گوند غړیتوب و لری .

شپږمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اوو مه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت
کی د ټولنیزو ساز مانونو
جوړیدل د قانون سره سم
مجاز دی .

اتمه ماده :

د هیواد دملی ژبو له
جملی شخه پښتو اودری رسمی
ژبی دی .

نهمه ماده :

دافغانستان جمهوریت
دولتی نښان دغنمو دوږو په
مینځ کی پر زرغو ن متن
باندی درا ختو نکی لمر ، د
محراب او منبر د تصویر او
ددری رنګه توری ، سری ا و
زرغونی پټی لرونکی دی..

لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت
دولتی بیرغ دری رنګه لری
چی دتورو ، سرو او زرغونو
ټوټوپه بڼه له پورته نه‌ښکته
ته‌په افقی توګه په برابره
اندازه واقع شوی دی.

دبیرغ د دواړو مخونو
دپورتنی برخی په ربع کی د

عضویت حز ب سیا سی را
داشته با شند .

ماده ششم

این ماده لغو گردید .

مادهٔ هفتم:

تشکیل ساز ما نها ی
اجتما عی در جمهو ری افغا-
نستا ن طبق قا نو ن مجاز
است .

ماده هشتم :

ازجمله زبانهای ملی کشور
پشتو ودری زبانهای رسمی
میباشد .

مادهٔ نهم:

نشا ن دو لتی جمهو ر ی
افغا نستا ن دا را ی تصو یر
آفتا ب در حا لطلو ع،محراب
ومنبر در متن سبز محاط
با خوشه گندم و فیته دا رای
سه رنگ سیا ه، سر خ و
سبز می با شد .

ماده دهم:

بیرق دولتی جمهوری
افغانستان دارای‌سه رنگ
میباشد که به شکل قطعات
سیاه، سرخ‌وسبز از بالا به
پایین به صورت افقی به
اندازه مساوی واقع شده
است .

در ربع قسمت بالایی هردو

هغه دلرګی خواته ، دافغانستان دجمهوریت دولتی نښان ته ځای ورکړ شوی دی.

دبیرغ اوږدوالی د هغه دسور په نسبت دوه برابره دی.

یوولسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت پایتخت دکابل ښار دی.

دوولسمه ماده :

دغه ماده لغوه شوه .

دویم فصل

دټولنیز ،اقتصادی نظام اساسونه

دیارلسمه ماده :

د افغانستان جمهوریت کثیرالملیت هیواد دی.

دولت دسیاسی، اقتصادی، ټولنیزی او فرهنګی برابری اوله ټولنیز ، اقتصادی او فرهنګی پلوه د وروسته پاتو سیمو د ګړندی ودی او پرمختګ د تأمین په منظور د هیواد د ټولو ملیتونو ، قومونو او قبایلو ترمینځ د تفاهم ، دوستی او همکاری د هر اړخیزی ودی سیاست تعقیبوی.

دو لت په تدریج سره د ملی ځانګړتیاوو پربنسټ د

روی بیرق، به‌طرف چو به آن، نشان دولتی جمهور ی افغا نستان قرار دارد .

طـول بیرق نسبت به عرض آن دو چند میبا شد .

ماده یازد هم :

پایتخت جمهوری‌افغانستان شهر کابل است .

ماده دوازدهم:

این ماده لغو گردید .

فصل دوم

اساسات نظام اجتماعی اقتصادی

ماده سیزدهم :

جمهوری افغا نستان‌کشور کثیر الملیت است .

دولت سیاست رشد همه جانبه تفاهم ، دوستی و همکاری همه ملیتها، اقوام و قبایل کشور رابه منظور تأمین برا بری سیا سی اقتصادی ، اجتماعی ،فرهنگی رشد وانکشاف سریعترمناطق عقب مانده از لحاظ اجتماعی اقتصا دی و فر هنگی تعقیب می‌کند .

دولت زمینه ایجاد واحد های اداری رابر مبنـــای

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اداری واحدونو د جوړولو زمینه برابروی.

څوارلسمه ماده :

دولـــت د خـلــکـــــو د فرهنگ ، ژبــی او ادبیاتـــو دودی په منظور لازم تدبیرونه نیسی د ټولـو ملیتـونـــو قومـونو او قبایلو د فرهنگ دودونو، ژبــی ، ادبیاتـــــو او فولکلور غوره میراث ساتی اوپراختیا ورکوی.

پنځلسمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی کورنی د ټولنی اساســی رکن جوړوی.

دولت دمـــور او مـــاشوم دروغتیادساتنی او دماشومانو دروزنی دپاره لازم تدبیرونــه نیسی .

شپا ړسمه ماده :

دولــت ځوان نسل تـــه دایمی پاملرنــه کوی، د هغوی دښوونی او روزنی ، د کار ، تفریح، استراحت او د معنوی او جسمی روزنــی د تامیــن لازم شرایـط بـرابـروی او د نویو ځوانانو او ځـوانانـــو د استعداد دودی په لاره کــی مرسته کوی.

خصو صیات ملی به تدریج مهیا می سازد .

ماده چهار دهم :

دولت به منظور رشـــد فرهنگ ، زبان وادبیات مردم تدابیر لازم اتخاذ کرده‌میراث شایسته فر هنگ ، رسوم، زبان، ادبیات و فلکلور تمام ملیت ها، اقوام و قبایل را حفظ نموده ، انکشاف می دهد.

ماده پانزدهم :

درجمهوری افغا نستـــان خانواده رکن اساسی جا معه راتشکیل مید هد .

دولت به منظور تامیـــن صحت طفل وما در و تربیـه اطفال تدابیر لازم اتخاذ مـی نماید .

ماده شانزد هم :

دولت از نسل جـــوا ن مواظبت دایمی نموده،شرایط لازم تعلیم و تر بیه ، تا مین کار، تفریح ، استرا حـــت پرورش معنوی و جسمـی آنها را فراهم آورده در جهت رشد استعداد نو جوا نا ن وجوانان مسا عدت می کنند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جرگه

اووه لسمه ماده :

دولت داستوګنی د دولتی او کوپراتیفی کورونو دجوړولو په مقصد دودانولو چارو ته پراختیا ورکوی او دشخصی کورونو د جوړولو په کار کی مرسته کوی.

اتلسمه ماده :

دولت داسی اقتصادی سیاست چی هدف یی د بیرته پاتیوالی د لیری کولو، دخلکو د ژوندانه د سطحی د لوړتیا او د ټولنی د ټولنیز ـ اقتصادی جوړښت دبشپړتیا په خاطر د هیواد دټولو منابعو تنظیمول اوپه کاراچول دی، عملی کوی او په دغه مقصدد ټولنیزی او اقتصادی پرمختیا پلانونه تنظیموی اوتطبیقوی.

نو لسمه ماده :

د افغانستا ن په جمهوریت کی ملکیت ددو لتی ، مختلط کوپراتیفی ،اوقافو ، خصوصی شخصی او دسیاسی او ټولنیزو ساز مانونو د ملکیت په بڼو شته دی .

ملکیت له تعرض څخه مصئون دی .

دولت د قانونی ملکیت د **ټولو ډولونو حمایت کوی .**

ماده هفدهم :

دولت به منظور اعمار منازل مسکونی دولتی و کوپراتیفی امور ساختما نی راتو سعه داده، در امر سا ختما نمنازل شخصی مساعدت می‌کند .

ماده هژدهم :

دولت سیاست اقتصادی را که هدف آن بسیج وبه کار بردن تمام منابع کشور به خاطر رفع عقب مانده گی ، ارتقای سطح زنده گی مردم، تکامل سا ختار اجتماعی ـ اقتصادی جامعه میباشد ، عملی می نماید وبه این منظور پلان های انکشاف اقتصادی و اجتماعی را تنظیم و تطبیق می کند .

ماده نزدهم :

ملکیت درجمهوری افغانستان **به اشکال دو لتی ، مختلط** کوپراتیفی ، او قاف، خصوصی، شخصی و ملکیت ساز**ما نهای سیا سی و اجتما**عی وجود دا رد.

ملکیت از تعر ض مصون است .

دو لت از تمام انواع ملکیت قا نو نی حما یت می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرینی جزیره

شلمه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت
کی تر ز مکی لاندی منابـع،
ځنګلونه څر ځایونه ،کانو نـه،
دانرژی اساسی زیر مـی ،
تاریخی آبدات ، دراډیـــو
تلویزیون تاسیسا ت ، مخا
براتی تاسیسا ت ، ستربندونه
او موا صلاتی کر ښیدد ولت
ملکیت دی .

له ځنګلونو،څر ځا یو نو،
دانرژی له زیر مو او کانونو
څخه داستفادیاودمخابرا تـی
وسایلو درانیو لو او خرڅلاو
په غرض د خصوصی برخـی
بانګه اچول د قانون سره سم
مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت
کی ددولتی بانکونو ، بیمی او
هوایی ترانسپورت تر څنګـه
د مختلطو سهامی بانکونـو ،
بیمی او هوایی ترانسپـورت
اود خصوصی اومختلط زمکنی
ترانسپورت جوړید ل د قانون
سره سم مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت
کی دبهرنیو بانکونو او دبیمی
د موسساتو د نماینده ګیـــو
فعالیت د قانون سـره سـم
مجاز دی .

مادهٔ بیستم:

در جمهوری افغا نستان منا بع
زیـــــر زمینی ، جنگلـــها
چرا گا ه ها معاد ن، منا بـع
اسا سی، انر ژ ی آبـــدا ت
تا ریخی تا سیسا ت راد یو
تلویزیون ، تا سیسات مخا
برا تی بند ها ی بز ر گ
بنا در و خطو ط موا صلا تی
از جمله ملکیت ها ی دو لت
می با شند.

سر ما یه گذا ر ی بخش
خصو صی جهـت استفاده از
جنگلها ، چرا گاه ها ، منابع
انرژی ، معادن وخریدوفروش
و سا یل مخا بـــرا تـی،
طبق قا نو ن مجاز است .

در جمهو ر ی افغا نستا ن
در کنا ر با نکها بیمه و ترا
نسپور ت هوا ئیدو لتی،ایجاد
با نکها ی سها می ،بیمه و
ترا نسپو ر ت هوا ئی مختلط
و ترانسپورتزمینی خصوصی
ومختلط طبققانون مجازاست.

در جمهو ری افغا نستان
فعا لیت **نما** ینده گی بانکها
و مو سسا ت بیمه خا رجـی
طبق قانون مجاز است .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوویشتمه ماده :

دولت د کوپراتیفونو دپیا وړتیا او پراختیا په کار کې مرسته کوي او په هغو کې دخلکو د خپلې خوښې بر خه اخیستنه هڅوي.

دوه ویشتمه ماده:

دولت د کسبګرو انفرادي فعالیتونه او په صنفي اتحادیو او کوپراتیفونو کې د هغو ی دخپلې خوښې بر خه اخیستنه هڅوي او حمایت یې کوي ، دکسبګرو دحرفوي مهارتد سطحې د لوړتیا ، د کار د وسایلو ، د اومو موادو دتامین اودهغوی دمحصولاتو دخرڅلاو په کار کې هر اړخیزې مرستې کوي.

درویشتمه ماده :

دولت د کرنې داحیا او پرمختیا په مقصد له کروندګرو او زمکه والو سره متممې مرستې کوي او دکرنې او میکانیزه مختلطو او خصوصي فار مونو په جوړولو او دنویو او شاړو زمکو په آبادولو کې اغیزمنه مرسته کوي .

خلرویشتمه ماده :

دولت دکوچیانو اومالدارانو

ماده بیست و یکم :

دولت در امر تقویه و گسترش کو پرا تیف ها مساعدت کرده ، اشتراک داو طلبانه مردم را در آن تشویق می کند .

ماده بیست ودوم :

دولت فعالیت های انفرادی پیشه وران و شرکت داوطلبانه آنها را در اتحادیه های صنفی و کوپراتیف ها تشویق وحمایه نموده درامر ارتقای سطح مهارت حرفوی پیشه وران ، تامین وسایل کار، مواد خام و فروش محصو لات شان کمک های همه جانبه مبذول می دارد .

مادهٔ بیست و سوم:

دو لت به منظور احیا و انکشاف زراعت، کمک های متمم زرا عتی را به دهقانان وزمین دا ران انجام میدهد ودر ایجاد فا رم ها ی زراعتی ومیکا نیزه مختلط وخصوصی و آبا دی زمین های بکرو بایر مسا عدت مو ثر می نما ید .

مادهٔ بیست و چهارم :

دولت برای کوچیان و

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره له څر څايونو څخه استفادې امکان دقانون سره سم تضمینوی ، د مال داری دودی ، د محصولاتو د خرڅلاو او دهغوی داقتصادی، ټولنیزو او معیشتی شرایطو دښه کولو د پاره د مساعدو شرایطو د برابرو لو په مقصد مرسته کوی.

پنځه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد د پرمختیا په مقصد د خصوصی پانګی اچونی مصوونیت تضمینوی ، د صنایعو سوداګری،ودانی، ترانسپورت، کرنی او دخدمتونو دبرخو په پرمختیا کی دملی پانګه والو برخه اخیستنه دقانون سره سم هڅوی او حمایت یی کوی .

دولت د خصوصی متشبثانو سره ګټور او هر اړخیز اړیکی پراخوی او د بهرنی پانګی سره په سیالی کی د خصوصی سکتور ملاتړ کوی اود مالی ، کریدتی، ګمرکی او دبیو د سیاست د تنظیم په وخت کی د خصوصی سکتو ر ګټی د قانون سره سمی په پام کی نیسی.

مالداران امکان استفا ده از چرا گاه ها را طبق قا نو ن تضمین نموده جهت ایجاد شرایط مساعد برای رشد مالداری ، فروش محصولات بهبود شرایط اقتصادی‌اجتماعی ومعیشتی آنها مساعدت می کند.

ماده بیستو پنجم :

دولت مصوونیت سرمایه گذاری خصوصی را به منظور انکشاف اقتصاد ملی تضمین نموده اشتراك سرمایه داران ملی رادر انکشاف صنایع‌تجا رت، سا ختمان، ترانسپورت زراعت و عر صه های خد مات طبق قانون‌تشویق وحما یه می کند

دولت منا سبات سود مند و همه جانبه را با متشبثان خصوصی تو سعه داده و از سکتور خصو صی در مقابل رقابت باسرمایه خارجی حمایه می کند و حین تنظیم سیاست مالی، کریدتی ، گمر کی و قیم منافع سکتور خصوصی راطبق قانون درنظر میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ ویشتمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اووه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد دودی په مقصد دافغانستا ن پـــه جمهوریت کی دقانون سره سم بهرنی پانگه اچونه هڅوی.

اته ویشتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی بهرنی اشخاص د عقاری ملکیت حق نه لری.

پر سیاسی نمایندگیـــو او بهرنیو دولتونو بانـــدی دعقار پلورل دبالمثل چلنـــد پر اساس اوپر هغو بین المللی موسسو باندی چی دافغانستان جمهوریت دهغو غړی وی، د حکومت له موافـــقی وروسته مجاز دی .

نهه ویشتمه ماده :

د ملکیت دوراثـــت حـــق داسلام د شریعت سره سم دقانون په واسطه تضمینیږی.

دیرشمه ماده :

استملاك یـوازی د عامـــه گټو دتامین په مقصد دعادلانـــه او مخکینی عوض په بدل کی دقانون سره سم کیږی .

مادهٔ بیست‌و ششم:

این ماده لغو گردید .

مادهٔ بیست‌و هفتم:

دو لت به منظور ر شـــــد اقتصاد ملی سر ما یه گـذا ری خا ر جی را در جمهو ر ی **افغا نستا ن طبق قانون‌تشویق می نماید .**

ماده بیست‌و هشتم :

در جمهوری افغا نستـــان اشخاص خارجی **حق ملکیت** عقاری را ندارند فروشـــ عقار به نما ینده گی هـــای سیاسی ودول خارجی بـــر اساس رویه بالمثل و بـــه موسسات بین المللی کــــه جمهوری افغا نستان عضـو آن باشد بعد از موافقـــه حکو مت مجاز می باشد .

ماده بیست و نهم :

حق وراثت ملکیت **طبـــق** شریعت اسلام توســـــط قانو ن تضمین میگردد .

ماده سی ام :

استملاك طبق قانون‌تنها بـــه مقصد تأ مین منا فـــع عامه دربدل عو ض عادلانه‌و قبلی صورت میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملکیت مصادره د قانون له حکمه او دمحکمی له پریکړی پرته جایزه نه ده.

یودیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دقانون او ټولنیز عدالت پر اساس د مالیی او محصول معیارونه ، اندازه او ډولونه ټاکل کیږی .

دوه دیرشمه ماده :

دولت د طبیعت ، طبیعی شتمنیو د ساتنی اوله طبیعی زیرمو څخه د معقولی استفادی ، د ژوندانه د چاپیریال دښه کولو، داوبو اوهوا دککړیدو د مخنیوی او د ځارویو اوبوټو د نړی دساتنی او پاینښت په مقصد لازم تدبیرونه نیسی او عملی کوی یی .

دریم فصل

داتباعو تابعیت ،اساسی حقوق، آزادی اوهکلفیتونه

دری دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت تابعیت د ټولو اتباعو د پاره برابر او یوشان دی.

دتابعیت ترلاسه کول اوله لاسه ورکول او د هغه نوری

مصادره ملکیت بدون حکم قانون و فیصله محکمه جایز نیست .

ماده سی ویکم:

در جمهوری افغانستان براساس قانون و عدالت اجتماعی معیار ها، اندازه و انواع مالیه و محصول تعین می گردد .

ماده سی ودوم :

دولت به منظورحفظ طبیعت، ثروتهای طبیعی و استفاده معقول از منابع طبیعی ، بهبود محیط زیست ، جلوگیری از آلوده گی آب و هوا، حفظ وابقای عالم حیوانات ونباتات تدابیر لازم اتخاذ وعملی می کند.

فصل سوم

تابعیت ،حقوق،آزادیهاومکلفیت های اساسی اتباع

ماده سی وسوم:

تابعیت جمهوری افغانستان برای تمام اتباع مساوی و یکسان است .

حصول واز دست دادن تابعیت وسایر مسایل مربوط

مربوطي مسالي د قانون سره سمي تنظيميږي .

هر شخص چي دقانون سره سم د افغانستان دجمهوريت تابعيت لري ، افغان بلل كيږي.

خلور ديرشمه ماده :

دافغانستان د جمهوريت له اتباعو څخه هيڅوك پههيواد كي دننه او يا له هيوادهبهرته نه تبعيديږي .

پنځه ديرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت له اتباعو څخه هيڅوك بهرنى دولت ته نه ورتسليمول كيږي .

شپږ ديرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت اتباع له هيواده بهر د دولت ترحمايت لاندي دي.

دولت دهغوى لهقانوني حقوقو اوګټو څخه دفاع كوى ، په بهركي دميشته افغانانو اړيكي دهيواد سره ټينګوى او هيواد ته دهغوى دراستنيدو پهمقصد مرسته كوى.

اووه ديرشمه ماده :

د افغانستان جمهوريت په هيواد كي د ميشتو بهرنيو اتباعو اوبي تابعيته اشخاصو

آن توسط قانون تنظيم مى گردد .

هر شخصيكه تابعيت جمهورى افغانستان راطبق قانون دارا باشد افغان ناميده ميشود .

ماده سى و چهارم :

هيچ يك از اتباع جمهورى افغانستان در داخلو يا خارج كشور تبعيد نمى شود .

ماده سى و پنجم :

هيچ يك از اتباع جمهورى افغانستان بدولت خارجى تسليم داده نميشود .

ماده سىو ششم :

اتباع جمهورى افغانستان در خارج كشور تحتحمايت دولت قرار دارند . دولت از حقوق ومنافع قانونى آنها دفاع كرده رابطه افغانهاى مقيم خارج راباكشور تحكيم مى بخشد و به منظور بازگشت آنها بوطن مساعدت مى كند .

ماده سى وهفتم :

جمهورى افغانستان حقوق و آزادى هاى اتباع خارجى و اشخاص بدون

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

حقوق او آزادي دقانون سره سم تضمينوي ، هغوی مکلف د ی چی د افغانستان د جمهوريت اساسی قانون او قوانين رعايت کړی .

اته ديرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت اتباع ، ښځه وی که نر دمليت ، نژاد ، ژبی ، قبيلی، دين، مذهب، سياسی عقيدی، زده کړی ، شغل ، نسب، ټولنيز دريځ، د اوسيدو او اقامت دځای له تعلقاتو پر ته دقانون په وړاندی برابر حقوق او مکلفيتونه لری.

داتباعو د حقوقواومکلفيتونو په نسبت دهر ډول غيرقانونی امتياز ټاکل اويا توپيرممنوع دی .

نهه ديرشمه ماده :

ژوند د انسان طبيعی حق دی. هيڅوك له قانونی مجوزه پرته له دغه حق څخه نه بی بر خی کيږی .

څلويښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوريت کی دټولو مسلمانانو د پاره د دينی او مذهبی مناسکو دتر سره کولو آزادی تضمينيږی .

تابعيت مقيم افغا نستان را طبق قانون تضمين می کند . آنها مکلف اند قا نون اساسی وقوا نين جمهوری افغا نستان را رعايت کنند .

ماده سی و هشتم:

اتباع جمهوری افغا نستان اعم از زن و مرد بدون نظر داشت تعلقات مليت، نژاد ، لسان ، قبيله ، دين ، مذهب، عقيده سياسی ، تحصيل،شغل ، نسب، دارايی،موقف اجتماعی، محل سکو نت واقا مت در برابر قانون دارای حقوق ومکلفيت های مساوی می باشند .

تعيين هر نوع امتياز غير قانونی ويا تبعيض نسبت به حقوق و مکلفيت های اتباع ممنوع است .

ماده سی و نهم :

زنده‌گی حق طبيعی انسا ن است هيچ کس بدون مجوز قانونی ازين حق محروم نمی گردد .

ماده چهلم :

در جمهوری افغا نستان آزادی اجرای مناسك دينی و مذهبی برای تمام مسلما نان تضمين می گردد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنورو ادیانو پیروان دخپلو مذهبی مراسمو په ترسره کولو کی آزاد دی .

هیڅوك نه شی کولای چی د ملی ضد او وګړنیز ضد تبلیغاتو ، دښمنی د رامنځ ته کولو اودافغانستان دجمهوریت دګټو پرخلاف دنورو اعمالو د ارتکاب په مقصد له دین څخه ناوړه استفاده وکړی.

یو څلو ښیښتمه ماده :

آزادی دانسا ن طبیعی حق دی .همغه حق د نوروله آزادی **او له عا مه ګټو پر ته چی دقانون په وسیله تنظیمیږ ی حدود نه لری .**

آزادی او انسا نی کرامت له تعرض څخه مصون دی **دولت دهغو در ناوی او ملا تړ کوی .**

دګمی برائت اصلی حا لت دی . تورن تر هغه و خته پوری چی د محکمی په قطعی حکم محکوم شوی نه وی بی ګناه **ګڼل کیږی .**

هیڅ عمل جرم نه شی بلـل کیدلای مگر دقـانون دحکمونو سره سم .

هیڅوك نیول کیدلای اود جرم په کولو تورن کیدلای نه

پیروان سایر ادیـان در اجرای مراسم مذهبی شا ن آزاد می باشند

هیچ شخص نمی توا ند به منظور تبلیغات ضد ملی وضد مردمـی ، ایجاد دشمنـی‌وار تکاب سایر اعمال خـلاف منافع جمهوری افغا نستـان از دین سو ء استفاده کند .

ماده چهل و یکم :

آزادی حق طبیعی انسا ن است این حق جـز آزادی **دیگران و منا فع عا مه کـه** توسط قانون تنظیم میگردد حدودی ندارد .

آزادی و کرامت انسا نی ازتعرض مصئون بوده دو لت آنرا احترام و حمایت می‌کنند .

برا ئت ذمه حالت اصلیست متهـم تا زما نی‌که به حکـم قطعی محکمه محکوم نشـده بیگناه شنا خته می شود .

هیچ عملی رانمیتوا ن جرم شمرد ، **مگر مطابق به احکام** قانون .

هیچکس رانمیتوا ن‌گرفتار

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

شی مگر د قانون دحکمونـــو
سره سم .

هیخوك تو قیفیدای نه شی
مگر دواکمنی محکمی په استیذان
او د قانون دحکومونو سره سم.

هیخوك مجا زا ت کید لای
نه شی، مگردمحکمی په حکم د
قانون د حکمو نو سره سم او
دهغه جرم په تناسب چی کړی
یی دی .

جرم یو شخصی عمل د ی
او په کولو سره یی بل څوك
نه مجازات کیږی .

تورن حق لری چی په خپله
اویا دمدافع وکیل په واسطه
له خانه دفا ع و کړی .

دوه څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت
کی له انسانی کرامت څخــه
مخالفه جزا ، شکنجه اوتعذیب
جوازنه لری.

د اکراه او گواښ په وسیله
له تورن او یابل چـا څخه د
اقرار ، شهادت او یا خـــر
گندونی اخیستل منعه دی .

هغه خرگندونه یا شهادت
چی له تورن یا بـل چا څخــه
داکراه په وسیله واخیستــل
شی اعتبارنه لری .

ومتهم به ار تکاب جرم نمــود
مگر مطابق به احکام قانون .

هیچکس رانمیتوا ن توقیف
نمود ، مگ ربه استیذان از
محکمه با صلا حیت و مطا بق
به احکام قانو ن.

هیچکس را نمیتوان مجازات
نمود ، مگر به حکم محکمه
مطابق به احکام قا نــو ن و
متناسب به جرمی که مر تکب
شده است .

جـرم امر شخصیست وبا
ازتکا ب آن شخص دیگر مجاـ
زات نمیشود .

متهم حق دارد شخصا ویا
توسط وکیل مدافع از خود
دفاع کند .

ماده چهل ودوم:

در جمهوری افغا نستـــان
جزای مخالف کرامت انسانی،
شکنجه و تعذیب جوازندارد.

گرفتن اقرار ، شهادت یا
اظهار از متهم یا شخص دیگر
بوسیله اکراه وتهدید ممنوع
است .

اظهار یاشهادتیکه از متهم
یاشخص دیگر به وسیله اکراه
گرفته شود اعتبار ندارد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

که چیری دعامه خدمتـونو موظف، تورن یا بـل څـوك دشهادت ، څرگندونی او یـا اقرار د اخیستلو په مقصـد شکنجه کړی او یا دشکنجی په تعمیل امروکړی، د قانـون سره سم مجازات کیږی.

دلوړو مقاماتو په امر باندی استناد ، مرتکب ته دقانون نه دمخالفو اعمالو له ارتکاب څخه برائت نه ورکوی .

دری څلویښتمه ماده :

دشخص پوروړ توب دهغه آزادی د سلبیدو موجـب کیدلای نه شی .

دپور د تحصیـل لاری او وسایـل د قانون په واسطـه تنظیمیږی .

څلور څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی‌دکور مصوونیت تضمینیږی

هیڅوك د دولـت د استازی په شمول نه شی کولای چـی داوسیدونکی له اجازی اولـه هغو حالاتو او طرز څخه پرته چی په قانون کی تصریح شوی وی، دچاکورته ورننوزی او یا هغه ولټوی.

هر گاه موظف خدمات‌عامه متهم یا شخص دیگر را بـه منظور گرفتن شهادت،اظهار ویا اقرار شکنجه نماید ،یا به تعمیل شکنجه امر کند مطابق قانون مجازات مـی گردد .

استناد به امر مقامات مافوق مرتکب را از ارتکاب اعمال خلاف قانون برائت نمـی دهد.

ماده چهل وسوم:

مدیون بودن شخـص ، موجب سلب آزادی وی‌شده نمی تواند .

طرز ووسایل تحصیل‌دین، توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده چهل وچهارم :

در جمهوری افغانستان مصوونیت مسکن تضمیـن میگردد .

هیچ شخص به شمـول نماینده دولت بدون اجـازه ساکن و به غیر از حالات و طرز یکه در قانون تصریـح گردیده ، نمیتواند به مسکن شخص داخل شود و یا آنرا تفتیش کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه څلویښتمه ماده :

دافغانستان په جمهوریت کی د لیکونو ، دتیلفونی او تیلگرافی مخابرو محرمیت تضمینیږی.

هیڅوک ددولت داستازی په شمول نه شی کولای چی دقانون له حکمه پرته دتیلفونی اوتیلگرافی مخابرو اولیکونو **پلټنه وکړی .**

شپږ څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع چی ددولتی ارگانونو ټولنیزو سازمانونو او د چارو د مسوولینو له خوا د دندی د ترسره کولو په وخت کی په غیر قانونی توگه زیانمن کیږی ، دزیان د جبران حق لری. دزیان دجبران شرایط او څرنگوالی د قانون په واسطه تنظیمیږی .

اووه څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع حق لری چی د دولت په ټولنیز ـ سیاسی ژوند او دچارو په اداره کی په مستقیمه توگه او یاد خپلو استازیو له لاری برخه واخلی.

اته څلویښتمه مده :

د افغانستان د جمهوریت

ماده چهل و پنجم :

در جمهوری افغانستان محرمیت مکاتیب ، مخابره های تیلفونی و تیلگرافی تضمین می‌گردد .

هیچ شخص به شمول نماینده دولت نمیتواند بدون حکم قانون به تفتیش مخابره های تیلفونی ، تیلگرافی ومکاتیب اقدام ورزد .

ماده چهل و ششم :

اتباع جمهوری افغانستان که از ارگانهای دولتی ، سازمانهای اجتماعی ومسوولین امور حین اجرای وظیفه بصورت غیر قانونی متضرر میگردند دارای حق جبران خساره می باشند . شرایط وطرز جبران خساره توسط قانون تنظیم می گردد .

ماده چهل و هفتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق‌دارند در زندگی اجتماعی، سیاسی واداره امور دولت بصورت مستقیم ویا از طریق نمایندگان خود شرکت‌نمایند.

ماده چهل و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع دانتخابولو او انتخابیدلو حق لری. له دغه حق څخه داستفادی شرایط اوطرزدقانون په واسطه تنظیمیږی.

نهه څلویښتمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع دفکر او بیان دآزادی حق لری.

اتباع کولای شی چی له دغه حق څخه په‌ښکاره، شفاهی او لیکلی توګه دقانون سره سمه استفاده وکړی.

له خپریدو څخه مخکی د مطبوعاتو سانسور جوازنه‌لری.

پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دقانون سره سم دسوله ییزو غونډو ، تظاهراتو او اعتصاب حق لری.

یوپنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د انفرادی او ډله ییز شکایت ، انتقاد او غوښتنی حق لری.

دولتی ارګانونه ، ټولنیز سازمانونه اودچارو مسوولین موظف دی چی شکایتونه ، غوښتنی او انتقادونه په هغه موده کی چی قانون ټاکلی

دارای حق انتخاب کردن و انتخاب شدن می باشند. شرایط وطرز استفاده از این حق توسط قانون تنظیم می‌گردد.

ماده چهل و نهم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فکرو بیان می باشند .

اتباع میتوانند از این حق بصورت علنی ، شفاهی وتحریری طبق قانون استفاده کنند .

سانسور مطبوعات قبل‌از نشر جواز ندارد .

ماده پنجاهم :

اتباع جمهوری افغانستان طبق قانون دارای حق اجتماعات ، تظاهرات‌مسالمت آمیز واعتصاب می باشند .

ماده پنجاه ویکم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق شکایت ، انتقاد پیشنهاد انفرادی وجمعی می باشند .

ارگانهای دولتی، سازمان های اجتماعی و مسوولین امور موظف اند به شکایات ،پیشنهادات وانتقادات در مو عدیکه قانون تعیین کرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وخیږی او لازم اجــراآت وکړی.

دانتقاد په خاطر تعقیـــب ممنوع دی.

دوه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع دکار او د برابر کار په وړاندی دبرابر مزد دلاس ته راوړلو حق لری.

دولت د کار د عادلانــه او پرمختللـو قوانینو د وضـــع کولو اوتطبیق له لاری لــــه دغه حق‌څخه داتباعو داستفادی دپاره لازم شرایط برابروی .

دری پنځوسمه ماده :

داجباری کارتحمیل منعـــه دی. دجنګ، طبیعی آفتونـــو په حالـت او پـــه نـــورو هغو حالاتو کی چی عامه ژوند او هوساینه تهدید کـــړی ، داجباری کار سرته رسول له دغه امر څخه مستثنی دی .

څلور پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع د ټولنی داړتیا په پام کی نیولو سـره د تخصصـــی څانګی لـه مخـی د دولتـــی دندو دترلاسه کولو او دشغل دانتخاب حق لری.

رسیده گی نموده اجراآت‌لازم به عمل آور ند.

تعقیب بخاطر انتقادممنوع است .

ماده پنجاه ودوم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای‌حق کار ودر یافت مزد مساوی در مقابل کار مساوی می باشند .

دولت از طریق وضع و تطبیق قوانین عادلانه ومترقی کار شرایط لازم رابرای‌استفاده اتبــاع از یـن حق مساعـد می سازد .

ماده پنجاه وسوم :

تحمیل کار اجباری ممنوع است .

اجرای کار اجبــاری در حالت جنگ ، آفات طبیعـی وسایر حا لا تی که حیات و آسایشس عا مه را تهدیدکند ازین امر مستثنی میباشد .

ماده پنجاه وچهارم :

اتباع جمهوری افغا نستان بانظر داشت نیاز مندی‌جامعه مطابق رشته تخصصی دارای حق احراز وظایف دولتی و انتخاب شغل می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع داستراحت حق لری .

دولت د کار د ساعتونو اوله مزدسره دنوبتی رخصتی ټاکل او درخصتیو ، جشنونو او اخترونو په ورځو کی د کار د شرایطو څرنګوالی تنظیموی او د استراحت ، دفرهنګی ، هنری موسسو دشبکو د پراختیا او د بدنی روزنی ، ورزش او سالمو تفریحاتو دپاره شرایط برابروی.

شپږ پنځوسمه ماده :

دافغانستان جمهوریت اتباع په وړیا توګه دزده کړی حق لری .

دولت د بیسوادی له‌منځه وړلو، د متوازنی ښوونی او روزنی د تعمیم، په مورنی‌ژبی دزده کړی ، داجباری لومړنیو زده کړو د تامین ، د تخنیکی حرفوی او مسلکی عمومی‌زده کړو د تدریجی پراختیا اود ملی کادرونو د روزنی دپاره دلوړو زده کړو د سیستم دودی په مقصد لازم تدبیرونه نیسی .

دافغانستان په جمهوریت

ماده پنجاه و پنجم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق استراحت میباشند

دولت تعیین ساعات کار و رخصتی نوبتی با مزد و چگونگی شرایط کار را در روز های رخصتی ، جشن‌هاو اعیاد تنظیم کرده، شرایط استراحت، گسترش شبکه های موسسات فرهنگی ، هنری ، رشد تربیت بدنی ،ورزش وتفریحات سالم را مساعد می سازد .

ماده پنجاه وششم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آموزش را یگان می باشند

دولت به منظور امحای بیسوادی ، تعمیم تعلیم وتربیه متوازن ، آموزش به‌لسان مادری ، تامین تعلیمات ابتدائی اجباری ،گسترش تدریجی تعلیمات عمومی تخنیکی حرفوی و مسلکی ورشد سیستم تحصیلات عالی جهت تربیه کادر های ملی، تدابیر لازم اتخاذ می کند .

در جمهوری افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

کی د خصوصی سکتور ا و بهرنیو اشخاصو له‌خوا د تعلیمی او تحصیلی موسسو جوړول دقانون سره سم مجاز دی .

اووه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د روغتیا او ټولنیزو تامیناتو حق لری .

دولت د ملی سراسری طبی خدمتونو د سیستم د هر اړخیزی او متوازنی پراختیا ، د روغتیایی مرکزونو او روغتونونو د پراختیا ، دطب د دکتورانو او طبی خدمتونو د کارمندانو دروزنی، دعمومی ناروغیو دمخنیوی ، دوړیا روغتیایی خدمتونو دپراختیا، دخصوصی طبی خدمتونودتنظیم او هڅونی او د زړو کسانو ، دجګړی او کار د معلولینو او دشهیدانو دپاتی کسانو د پاره د مادی تاميناتو د ښه کولو له لاری لازم تدبیرونه نیسی.

اته پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دعلمی، تخنیکی او هنری فعالیتونو د آزادی حق لری .

دولت دعلم او د علمی

ایجاد مو سسا ت تعلیمی و تحصیلی تو سط سکتور خصو صی واشخا ص خارجی طبق قا نو ن مجا ز است .

ماده پنجاه و هفتم :

اتباع جمهوری افغا نستا ن دارای حق صحت و تا مینات اجتماعی می باشند . دو لت از طر یق توسعه همه جا نبه و متوازن سیستم خد مات طبی سراسری ملی ، توسعه شفا خانه ها ، مرا کز صحی پرورش دوکتوران طب وکار مندان خد مات طبی، جلو گیری از امراض همگانی ، توسعه خد مات صحی رایگان. تنظیم و تشویق خدمات‌طبی خصو صی ، بهبود تأ مینات مادی برای کهن‌سالان، معلولین جنگ وکار وباز مانده گان شهداء تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده پنجاه و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فعالیت های علمی ، تخنیکی و هنری میبا شند.

دولت پیشر فت منظم‌علم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کادرونو د روزنی منظم پرمختگ تامینوی ، د مولفانو او مخترعانو حقوق ساتی ، په ټولو برخو کی د علمی څیړنو هڅونه او ملاتړ کوی اود علمی څیړنو له نتایجو څخه اغیزمنه‌استفاده تعمیموی.

نهه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع په هیواد کی‌د مسافرت او داوسیدنی او اقامت د ځای د آزاد انتخاب حق لری .

دولت کولای شی چی د عامه امنیت او نظم دساتنی ، د ناروغیو د خپریدو د مخنیوی او د اشخاصو د حقوقو او آزادیو د ساتنی په مقصد د هیواد په ځینو سیمو کی مسافرت، اوسیدنه او اقامت په موقتی توگه منعه کړی .

شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع حق لری چی د قانون سره سم له هیواد څخه بهر ته مسافرت وکړی ا و وطن ته راستانه شی .

وتربیه کادر های علمی را تامین ،حقوق مولفان و مختر- عان راحفظ و تحقیقات علمی رادر تمام عرصه هاتشویق وحمایه کرده ، استفاده‌موثر از نتایج تحقیقات‌علمی راتعمیم می بخشد .

ماده پنجاه ونهم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق مسافرت‌وانتخاب آزاد محل سکو نت واقا مت در کشور می باشند .

دولت میتواند بمنظور حفظ امنیت ونظم عامه، جلو گیری ازشیوع امراض ، حفظ حقوق وآزادی های اشخاص ، مسافرت ، سکو نت ویا اقامت‌رادر بعضی مناطق کشور موقتاً ممنوع قرار دهد.

ماده شصتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق دارند طبق قانون بخارج کشور مسافرت وبوطن عودت کنند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يو شپيتمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت هر تبعه مكلف دی چی د افغانستان د جمهوريت اساسی قانون او قوانين رعايت كړی . دقانون له حكمونو څخه بی خبری عذرنه گڼل كيږی .

دوه شپيتمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت اتباع او بهرنی وگړی مكلف دی چی دولت ته د قانون سره سمه ماليه او محصول وركړی .

دری شپيتمه ماده :

له هيواد څخه ، ملی حاكميت او د هيوادله زمكنی بشپړتيا څخه دفاع د افغانستان د جمهوريت د اتباعو له وياړه ډك مكلفيت دی .

په وسله وال پوځ كی دخدمت شرايط د قانون د حكمونو سره سم تنظيميږی .

څلور شپيتمه ماده :

دولت داتباعو له اساسی حقوقو او آزاديو څخه د استفادی او د مكلفيتونو د تر سره كولو د پاره لازم شرايط برابروی .

هيڅوك حق نه لری چی په

ماده شصت ويكم:

هر تبعه‌جمهوری افغانستان مكلف است قانون اساسی و و قوانين جمهوری افغانستان را رعايت كند.

بی خبری از احكام قانو ن عذرپنداشته نميشود .

ماده، شصت ودوم :

اتباع جمهوری افغانستان واشخاص خارجی مكلف اندبه دولت طبق قا نون ما ليه‌و محصول بپر دازند .

ماده شصت وسوم :

دفاع از وطن ، استقلال، حاكميت ملی و تما ميت‌ارضی كشور مكلفيت پر افتخاراتباع جمهوری افغا نستان ميباشد.

شرايط خد مت در قوا ی مسلح مطابق به احكام قانون تنظيم ميگردد .

ماده شصت‌و چهارم :

دولت شرايط لازم را برای استفاده از حقوق و آزادی‌های اساسی وانجام مكلفيت های اتباع فراهم ميسازد .

هيچ‌كس حق ندارد از

(c) ketabton.com: The Digital Library

قانون کی له مندرجو حقوقو او آزادیو څخه دعامه ګټـــو پرخلاف اودنوروااتباعو دحقوقو او آزادیو په زیان استفـــاده وکړی .

څلورم فصل

لویه جرګه

پنځه شپیتمه ماده :

لویه جرګه دملی او تاریخی دودونو له مخی ، د افغانستان دخلکو دارادی تر ټولو لویه ښکارندویه ده.

شپږ شپیتمه ماده :

لویه جرګه له دغه کسانـــو څخه جوړه ده :

۱ ــ جمهـور رئیس او د جمهور رئیس مرستیا لان ،

۲ ــ د ملی شورا غړی

۳ ــ صدراعظم ، د صدراعظم مرستیالان او د وزیرانودشورا غړی .

٤ ــ قاضی القضات او د قاضی القضات مرستیا لان .

٥ ــ لوی څارنوال .

٦ ــ داساسی قانون دشورا رئیس .

۷ ــ دو لایتونو دشورو اګانو رئیسان .

۸ ــ له هرو لایت څخه په ولسی جر ګه کی د هغـــو

حقوق و آزادی های مندرج در قانون علیه منافع عا مـــه و به ضرر حقوق و آزادی های سایر اتباع استفا ده نماید .

فصل چهارم

لویه جرگه

ماده شصت وپنجم :

لویه جرگه مطابق بهسنن ملی وتاریخی عالیترین مظهر اراده مردم افغا نستان می باشد.

ماده شصت وششم :

لویه جرگه متشکل است از:

۱ــ رئیس جمهور ومعاونان رئیس جمهور

۲ــ اعضای شورای ملی .

۳ــ صدراعظم ، معا ونـــان **صدر اعظم واعضای شـــورای وزیران ،**

٤ــ قاضی القضات ومعاونان قاضی القضات،

٥ــ لوی خارنوال ،

٦ــ رئیس شورای قا نــون اساسی،

۷ــ روسای شورا های ولا-**یات،**

۸ــ از هر ولایت بتعـــداد وکلای آنها در ولسی جر گه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دو کیلانو په شمیر ، د خلکو په انتخاب د عمو می، برابری، آزا د ی ، سری او مستقیمې رایې اخیستنی له لاری .

۹ ــ دسیاسی ، علمـــی ، فرهنگی ،ټولنیزو او روحانی شخصیتو نو له جملی څخه حداکثر پنځوس تنه چــی د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کیږی .

اووه شپیتمه ماده :

لویه جرگه دغه واکونـــه لری :

۱ــ د اساسی قانون تصویب او تعدیل .

۲ــ دجمهور رئیس انتخاب او د دغه داستعفا منل .

۳ــ د جگړی او متارکی لــه اعلان سره موافقت .

٤ــ دهغو خورا مهمو مسالو په باره کی د تصمیم نیــو ل چی د هیواد په بر خلیـــاک پوری اړه لری .

اته شپیتمه ماده :

له هغو حالاتو پرته چی په دغـــه اساسی قانــون کـــی بل ډول اتکـــل شوی وی ، لویه جرگه د جمهور رئیس په واسطه رابلل کیږی ، پرانیستل

به انتخاب مردم ، از طریق رایگیری عمومی ، مساوی، آزاد، سری ومستقیم

۹ــحد اکثر پنجاه نفر از جمله شخصیت های سیا سی علمی فر هنگی ،اجتما عـــی ورو حانی که تو سط رئیس جمهور تعیین میشو ند.

ماده شصت و هفتم :

لویه جر گه دارای صلاحیت های ذیل میباشد :

۱ــ تصویب وتعدیل قانون اساسی ،

۲ــ انتخاب وقبول استعفای رئیس جمهور ،

۳ــ موافقت به اعـــلا ن جنگ ومتار که .

٤ــ اتخاذ تصمیم در مورد مهمترین مسا یلیکه به سرـ نوشت کشور ار تباط می گیرد .

ماده شصت و هشتم :

به‌استثنای حالا تیکه درین قانون اساسی طور دیگـــر پیشبینی شده باشد لویـه جرگه توسط رئیس جمهـور

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیږی او د هغی غونډی د جمهور رئیس او یابل هغه چا تر ریاست لاندی چی جمهور رئیس یی دخپل نایب په توگه وټاکی ، جوړیږی .

دلویی جرگی نصاب د هغی دټولو غړیو ددوو ثلثو په حضور بشپړ یږی .

دلویی جرگی تصمیمونه د هغی د ټولو غړیو د رایو په اکثریت نیول کیږی .

نهه شپیتمه ماده :

د ولسی جرگی د ړنگیدو په حالت کی د هغی غړی د نوی ولسی جرگی تر انتخابه پوری خپل غړیتوب د لویی جرگی دغړیو په توگه ساتی.

اویایمه ماده :

دلویی جرگی انتخابات د قانون او کړنلاره یی په خپله دلویی جرگی په واسطه تنظیمیږی .

پنځم فصل

جمهور رئیس

یواویایمه ماده :

جمهور رئیس د دولت مشر دی، خپل واکونه په

دعوت، افتتاح وجلسات آن تحت ریاست او یا شخص دیگری‌که رئیس جمهوربحیث نایب خود تعیین کند دایرمی شود .

نصاب لویه جرگه با حضور دو ثلث مجموع اعضا ی آن تکمیل می گردد .

تصامیم لویه جرگه به اکثریت آرای مجموع‌اعضا ی آن اتخاذ می گردد .

ماده شصت ونهم :

در حالت انحلال ولسی جرگه، اعضای آن الی‌انتخاب ولسی جرگه جدید عضویت خودرا به حیث اعضای لویه جرگه حفظ مینمایند .

ماده هفتادم :

انتخابات لویه جرگه توسط قانون وطرز العمل آن توسط خودلویه‌جرگه‌تنظیم می گردد .

فصل پنجم

رئیس جمهور

ماده هفتادویکم :

رئیس جمهور در راس دولت قرار داشته‌صلاحیت های خود را درعرصه های تقنینیه ، اجرائیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقنينیه اجرائیه او قضا ئیه برخو کې ددغه اساسي قانو ن او د افغا نستان د جمهوریت د قوانینو له حکمونو سره سم تعمیلوي.

دوه اویایمه ماده :

جمهور رئیس د لویې جرگې دغړیو د رایو په اکثریـــت اوو کلونو د مودې د پـــاره انتخابیږي .

یو شخص نه شي کېـدلای له دوو ځلونه زیات د جمهور رئیس په توگه انتخاب شي .

جمهور رئیس لویې جرگې ته مسوول اوپه راپور ورکولو مکلف دی .

د نــوي جمهور رئیس د انتخاب په مقصد لویه جرگه دجمهور رئیس دواك د دورې له پای ته رسیدو څخه مخکې د دیرشو ورځو په موده کــې رابلل کیږي .

دری اویایمه ماده :

د افغا نستان دجمهوریت هــر مسلمــا ن تبعــه چــې د څلو یښت کلنې عمریې بشپړ کړې وي ، په خپله اوهمسریې له افغان مور او پلار څخــه زیږیدلی اوله مدني اوسیاسي حقوقو څخــه برخمـــن وي ،

وقضا ئیه مطابق احکام این قانون اساسی و قوا نیـــن جمهوری افغا نستان تعمیل می کند .

ماده هفتادو دوم :

رئیس جمهور به اکثریت آرای اعضای لویه جر گه برای مدت‌هفت سال‌انتخاب میشود.

یك شخص نمیتواند بیشس از دو بار به حیث رئیســـس جمهور انتخاب گردد .

رئیس جمهور نزد لویه‌جرـ گه مسوول و مکلف به ارائه گزارشس می باشد .

بمنظور انتخاب رئیســس جمهور جدید لویه جر گه‌طی مدت سی روز قبل از ختم دوره صلاحیت رئیس‌جمهور دعوت می گردد .

ماده هفتاد و سوم :

هر تبعه مسلمان جمهوری افغانستان که سن (٤٠) سالـ لگی را تکمیل کرده خود و همسروی از والدین افغان متولد واز حقوق مدنی وسیا سی بر خور دار باشد بحیث

د جمهور رئیس په توگه
انتخابیدلای شی .

څلور اویایمه ماده :

جمهور رئیس په لویه جرگه
کی له انتخابیدلو وروسته په
لاندی ډول لوړه کوی :

((د لوی خدای په نامه
لوړه کوم چی د اسلام د سپیڅلی
دین د اساسونو حمایت ، د
اساسی قانون رعایت او د هغه
د تطبیق څارنه او د افغانستان
د خپلواکی ، ملی حاکمیت او
ځمکنی بشپړتیا ساتنه
وکړم ، د اتباعو اساسی
حقوق او آزادی وساتم او
خپلی ټولی هلی ځلی د ټولنیز
عدالت ، د خلکو د نیکمرغی
، د سولی د ټینگښت او د
هیواد د پرمختگ د تامین په
خاطر په کار واچوم)) .

پنځه اویایمه ماده :

جمهور رئیس د دغه اساسی
قانون پر نورو مندرجو واکونو
برسیره دغه واکونه لری :

۱ـ د وسله وال پوځ لوړ
قیادت .

۲ـ د قوانینو او د ملی
شورا د مصوبو توشیح ،

۳ـ د حکومت د جمهور رئیس

رئیس جمهور انتخاب شده
میتواند .

مادهٔ هفتاد و چهارم :

رئیس جمهور بعد از انتخاب
در لویه جرگه حلف آتی را
بجا می آورد :

«بنام خداوند بزرگ
سوگند یاد می کنم که
اساسات دین مقدس اسلام
را حمایت ، قانون اساسی
را رعایت واز تطبیق آن موا-
ظبت نموده از استقلال ، حا-
کمیت ملی و تمامیت ارضی
افغانستان حراست کنم .
حقوق وآزادیهای اساسی
اتباع را حفاظت نمایم وتمام
مساعی خود را بخاطر تامین
عدالت اجتماعی ، سعادت مردم ،
تحکیم صلح وترقی کشور به
کار برم .»

مادهٔ هفتاد وپنجم :

رئیس جمهور علاوه بر
سایر صلاحیتهای مندرج این
قانون اساسی ، دارای صلا
حیت های آتی میباشد :

۱ـ قیادت اعلی قوای مسلح

۲ـ توشیح قوانین ومصو-
بات شورای ملی .

۳ـ تعیین صدر اعظم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره د هر شی صدر ... ټاکل .

٤ـ دولسی جرګی ... دباور د رایی له ... وروسته د صدراعظم ، د صدر اعظم د مرستیالانو او د وزیرانو تقرر منظوری او د هغوی داستعفا منل ،

٥ـ د لزوم په وخت کی دوزیرانو د شورا د غونډو تدویر او مشری .

٦ ـ د قاضیانو د انفکاک منظوری او د قاضیانو سره سم د قاضیانو ، د لوړ رتبه کارمندانو او افسرانو د تقرر ترفیع او تقاعد منظوری ،

٧ـ د سیاسی ، ټولنیزو او اقتصادی سترو مسألو په باب د عمومی نظر غوښتنی یا د عامه رایی ته د مراجعی (ریفراندم) په باره کی تصمیم نیول.

٨ ـ د مجازاتو بخښل او کمول .

٩ـ په نورو هیوادونو او بین المللی سازمانونو کی دافغانستان جمهوریت د دیپلوماتیکو نمایندګیو د رئیسانو ټاکل .

ریاست به تشکیل حکومت.

٤ـ منظوری تقرر صدراعظم، معاونان صدر اعظم و وزراء بعد از کسب رای اعتماد از جانب ولسی جرگه ،وقبول استعفای آنان،

٥ـتدویر وریاست جلسات شورای وزیران عندا للزوم .

٦ـ منظوری انفکاک قضات ومنظوری تقرر، ترفیع وتقاعد قضات ، کارمندان و افسران عالیرتبه ، طبق قانون ،

٧ـاتخاذ تصمیم در مورد تدویر نظر خواهی عمومی یامراجعه به آرای عامه (ریفراندم) راجع بهمسایل عمده سیاسی ،اجتماعی واقتصادی

٨ـ عفو و تخفیف مجازات.

٩ـتعیین روسای نمایندگیهای دیپلوماتیک جمهوری افغانستان در کشورهای دیگر وسازمانهای بین المللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

۱۰ ـ دافغانستان په جمهوریت کی د نورو هیوادونو دډیپلو ماتیکو نما یند گیو د درئیسانو دباور لیکونو منل.

۱۱ ـ داضطرار د حالت ، د عمومی او قسمی سفربری اعلام او پای‌ته رسول یی.

۱۲ ـ دلویی جرگی‌په موافقه دجگړی او متارکی اعلام .

۱۳ ـ دقانو ن سره‌سم د پیسو دخپرولو اجازه او پولی ریفورم .

۱۴ ـ دقانون سره سم دتابعیت او پناه ورکړه.

۱۵ ـ دقانون سره سم دنښا نونو، مډا لونو او افتخاری لقبونو ور کړه.

۱۶ ـ دافغا نستان جمهوریت دملی سرود منظوری .

۱۷ ـ د هغو قوانینو او نورو تقنینی اسنادو لغوه کو لچی داساسی قانون سره د هغو نه سمون داساسی قانو ن دشورا له خوا تثبیت شوی وی .

۱۸ ـ د جمهوری ریاست د اداری دستگاه جوړول .

۱۹ ـ دقانو ن سره سم دنورو واکونو عملی کول .

۱۰ـ قبول اعتماد نامه های رو سای نما ینده‌گیهای دیپلو ماتیک کشور های د یگر در جمهوری افغا نستان.

۱۱ـ اعلام حالت اضطرار، سفربری عمومی وقسمی وخاتمه دادن به آنها،

۱۲ـ اعلام جنگ ومتارکه به موافقه لویه جرگه .

۱۳ـ اجازه نشر پول ور یفورم پو لی طبق قانون ،

۱۴ـ اعطای تا بعیت وپناهنده گی طبق قانون،

۱۵ـ اعطای نشانها ، مدالها والقاب افتخاری طبق قا نون

۱۶ـ منظوری سرود ملی جمهوری افغا نستان ،

۱۷ ـ الغای قوانین وسایر اسناد تقنینی که عدم مطابقت آنها با قا نون اساسی توسط شورای قانون اساسی تثبیت شده باشد،

۱۸ـ ایجاد دستگاه اداری ریا ست جمهوری،

۱۹ـ اعمال سایر صلاحیت ها طبق قانون،

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

جمهور رئیس کولای شی چی خپل ځینی قانونی واکونه د جمهور رئیس مرستیالانو ته ور وسپاری .

شپږاویایمه ماده :

جمهوررئیس دصعب العلاجی او اوږدی ناروغی اویااستعفاله حالاتو پرته دواك ددوری ترپایه خپلو دندو ته دوام ورکوی. په ټولو هغو حالاتو کی چی جمهور رئیس ونه شی کړای خپلی دندی سرته ورسوی د غه دندی د جمهوررئیس دلومړی مرستیال له خوا ترسره کیږی .

جمهوررئیس په دایمی توگه دکار دوړتیا له لاسه ورکولو، مړینی او یا استعفا په صورت کی لویه جرگه د هغه دلومړی مرستیال په واسطه د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد دیوی میاشتی دمودی په ترڅ کی رابلل کیږی.

د استعفاء په حالت کی جمهور رئیس خپله استعفا په مستقیمه توگه لویی جرگی ته وړاندی کوی.

رئیس جمهور میتواند برخی از صلاحیتهای قانونی خود رابه معاونان رئیس جمهور تفویض نماید.

ماده هفتاد و ششم :

رئیس جمهور بجز از حالات بیماری صعب العلاج ودوام دار و یا استعفاء الی ختم دوره صلاحیت به وظایف خود دوام میدهد . درتمام حالاتیکه رئیس جمهورنتواند وظایف خود را ایفا نماید این وظایف از طرف معاون اول رئیس جمهور اجراء می‌شود .

در صورت ازدست دادن دایمی قابلیت کار، مرگ و یا استعفای رئیس جمهور ، لویه جرگه توسط معاون اول اوبه منظور انتخاب رئیس جمهور جدید طی مدت یك ماه دعوت می شود .

در حالت استعفاء، رئیس جمهور استعفای خود را مستقیماً به لویه جرگه ارائه می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم فصل

ملي شورا

اووه اويايمه ماده :

ملي شورا (پار لما ن)د افغانستا ن جمهوريت تر ټولو لوړ تقنيني ارگان دی .

اته اويايمه ماده :

ملي شورا دولسي جرگـي اوسناله دوو مجلسونو څخـه جوړه ده.

نهه اويا يمه ماده :

پهو لسي جرگه کي د خلکو وکيلان د عمو مي ، برابري ، آزا د ي، سري او مستقيمـي رايي اخيستني لـه لاري ديوی پنځه کلني تقنينيه دوری‌دپاره د قانون سره سم انتخابيږي.

دسنا د مجلس غــــــړي (سناتوران) په لاندی تو گـه انتخاب او ټاکل کيږي :

١ــ له هرو لايت څخه دوه تنه د پنځو کلونو د پاره‌دخلکو په‌انتخاب دعمومي بـرابـري، آزادي، سري‌او مستقيمي‌رايي اخيستني له لاري .

٢ــ د هرو لايت دشورا د غړيو له جملي څخه دوه تنه ددريو کلونو دپاره د مربوطي شورا په انتخاب.

فصل ششم

شورای ملی

ماده هفتاد وهفتم:

شورای‌ملی (پارلمان) **عالیترین ارگان تقنینی جمهـــوری** افغانستان میباشد .

ماده هفتادو هشتم :

شورای ملی متشکل ازدو مجلس ولسی جرگه وسنـــا می باشد .

ماده هفتادو نهم :

وکلای مردم در ولسی‌جرگه از طریق را یگیری عمو مـی، **مساوی ، آزاد سری ومستقیم برای یك دوره تقنینیه پنـــج** ساله، طبق قانون انتخـا ب میشو ند .

اعضا ی مجلس سنا(سنا توران) به ترتیب‌ذیل انتخاب وتعیین میشوند:

١ــاز هر ولایت دو نفـر برای مدت پنج‌سال به انتخاب مردم، از طریق رایگیری‌عمومی ،مساوی، آزاد،سری‌ومستقیم،

٢ــاز جمله اعضای شورای هر ولایت دونفربرای‌مد ت‌سه سال به انتخاب‌شورای مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

۳ - پاتی دریمه برخه‌دملی فرهنگی شخصیتونو د خبیرو، پوهو او باوری افرادو له‌جملی څخه د څلورو کلونو د پاره‌د جمهور رئیس له خواتـــا کل کیږی .

اتیایمه ماده:

د ملی شورا د غړیو شمیر، شرایط ، د انتخاب او انتصاب طرز د قـــانـــون سره سم تنظیمیږی .

یو اتیایمه ماده :

ملی شورا ددغه اساســـی قانون پرنورو مندرجو واکونو برسیره دغه واکونه لری:

۱- د قوانینو او تقنینـــی فرمانونو تصویب، تعدیل‌اولغوه کول او جمهور رئیس ته یی دتوشیح په غر ض وړانـــدی کول .

۲ - دقوانینو تفسیر .

۳- ددوه اړخیزو تړو نونو دعقد او فسخ کولو تصویب اود بین‌المللی تړو نونو سره دیوځای‌کیدو او ورڅخه دوتلو تصویب ،

۴- داقتصادی -ټولنیـزی پرمختیا دپلا نونو تصویب اود هغو دترسره کولو پـه‌باب دحکو مت دراپور تائید .

۳- یك ثلث با قیمانده از جمله شخصیت های ملی،فر- هنگی ، افراد خبیر، دانشمند وبا اعتبار ،برای مدت چهار سال ،به تعیین‌رئیس جمهور،

ماده هشتادم:

تعداد،شرایط طرز انتخاب وانتصاب اعضای شورای ملی مطابق قانون تنظیم می گردد.

ماده هشتاد و یکم :

شورای ملی، علاوه برسایر صلا حیتهای مندرج ا یـــن قانون اسا سی ، دارای صلا حیتهای ذیل میبا شد :

۱ - تصو یب ، تعد یل و لغو قوانین و فرا مین تقنینی وتقدیم آنها به‌رئیس جمهور جهت تو شیح .

۲ - تفسیر قوانین .

۳- تصویب عقد و فسخ معا هدات دو جانبه و تصویب الحاق به معا هدات بین‌المللی وانفصال از آنها ،

۴ - تصو یب پلان هـــای انکشاف اقتصا دی -اجتماعی وتا ئید گزارش حکو مت د ر مورد اجرای آنها ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵ـ ددولتی بودجی تصویب اودهغی داجرا په باب دراپور څیړنه .

٦ـ دااداری واحدونوجوړول او تعدیل یی .

۷ـ دوزارتونو جوړول او لغوه کول ،

۸ـ د جمهور رئیس د وز پیژندنی او غوښتنی له مخی د جمهور رئیس د مرستیالانو د ټاکلو او عزل په باب دتصمیم نیول.

۹ـ دو لت ته دپـــــور دا خیستلو اجازه او دانحصار دورکړی په شمول په ملـــی اقتصاد کی داساسی ا همیت لرونکی امتیاز ورکړه .

۱۰ـ دقانون سره سم د نښانونو ، مډالونو اوافتخاری لقبونو وضع کو ل ،

۱۱ـ له نورو دولتونو او بین ا لمللی ساز مانونو سره داړیکو دټینګولو تائید .

۱۲ ـ داستجوا ب په غونډه کی د حکو مت په واك کی د شاملو اجراآتو په بـــــاب د صدراعظم او د حکو متدغړیو دځواب اوریدل .

۵ ـ تصو یب بو د جــه دولتی وبر رسی گزارش د ر مورد اجرای آن .

٦ ـ ایجادواحدهای اداری و تعدیل آنها .

۷ـ تاسیس ولغو وزارتها.

۸ـ اتخاذ تصمیم در مورد تعیین وعزل معاونان ر ئیس جمهور به اساس معر فـــی ومطالبه رئیس جمهور .

۹ ـ اجازه اخذ قر ضه به دولت واعطای امتیازدارای اهمیت **اسا سی در اقتصادملی به شمول اعطای ا نحصار .**

۱۰ ـ و ضــع نشا نها ، مدالها والقاب افتخاری، طبق **قانو ن .**

۱۱ ـ تائید بر قـــرا ری روابط با دول دیگر و ساز ـ **مان های بین المللی .**

۱۲ـ استماع جواب صد**راعظم واعضای حکو مت د ر** مورد اجرا آت شامل صلا ـ **حیت حکو مت در جلســـــه استجواب .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جرگه

دوه اتیایمه ماده :

ولسی جرگه دغه اختصاصی واکونه لری :

۱ـ دوزیرانو شورا او یا د هغی یوه غړی ته دباوردرایی دورکړی او یا د باور د سلب په باب دتصمیم نیول .

۲ـ دولسی جرگی او سناتر مینځ دنظر د اختلاف پەصورت کی داقتصادی ـ تو لنیزی پرمختیا دپلانونو او د دولتی بودجی دطرحی پەباب دوروستی پریکړی کول .

دری اتیا یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس په لومړنی اجلاس کی د خپلو غړیو له مینځه د وثیقو د څیړ لو د پاره یو کمیسیون انتخابوی . د غه کمیسیون مربوط مجلس تەد څیړنی د نتیجو راپور ورکوی.

حلور اتیایمه ماده :

ولسی جرگه دخپلو غړیو له جملیڅخه دټولی تقنینیه دوری دپاره په لومړنی اجلاس کی درئیس ، ددوومرستیالانو او دوو منشیانو په ترکیب اداری هیات انتخابوی .

ماده هشتا دو دوم :

ولسی جر گه دارای صلاحیت های اختصاصی ذیل میبا شد :

۱ـاتخاذ تصمیم در مورد اعطای رای اعتماد ویاسلب اعتماد از شورای وزیران ویا یکی از اعضای آن.

۲ـ اتخاذ فیصله نهایی‌راجع به طرح پلانهای انکشاف اقتصادی اجتماعی وبود جه دولتی درصورت اختلاف نظر بین ولسی جر گه وسنا .

ماده هشتادو سوم:

هر مجلس شورای ملی در او لین اجلاس ، کمیسیو نی را از بین اعضای خود جهت بررسی وثایق ، انتخاب میکند این کمیسیو ن نتا یج بررسی **را به مجلس مر بوط گزارش مید هد .**

ماده هشتادو چهارم :

ولسی جر گه از جملــه اعضای خود برای تمام دور ه تقنینیه در اولین اجلاس ، هیئت اداری رابه ترکیب رئیس ، دومعاون ودو منشی انتخاب می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سنا د خپلو غړیو څخه د پنځوکلونو دپاره درئیس اودیوه کال دپاره ددوو مرستیالانو او دوو منشیانو په ترکیب اداری هیئت انتخابوی.

دملی شورا د مجلسونو رئیسان د مربوطو غونډو لارښوونه او د نظم تامین په غاړه لری . درئیسانو په غیاب کی یوتن مرستیال د هغوی دندی سرته رسوی .

پنځه اتیایمه ماده :

دملی شورا عادی اجلاس په کال کی دوه ځله د سنبلی دمیاشتی په لومړی اووه نی او دحوت دمیاشتی په لومړی اووه نی کی جوړیږی .

دملی شورا د هر عادی اجلاس موده دری میاشتی ده.

که چیری دملی شورا په اجلاس کی کلنی بودجه اویا پرمختیایی پلان مطرح وی د ملی شورا د اجلاس موده دهغو له تصویب څخه پخوا پای ته رسیدلای نه شی .

که چیری بودجه د مالی کال له پیل څخه پخوا تصویب نه شی، د تیرکال بودجه دنوی

سنا از جمله اعضای خود، هیئت اداری را به ترکیب رئیس برای مدت پنج سال ، دو معاون ودومنشی رابرای مدت یکسال انتخاب می کند .

روسای مجالس شورای ملی،رهبری وتامین نظم جلسات مربوط رابه عهده دارند.در غیاب روسا وظایف آنها را یکی از معاونین انجام می‌دهد.

ماده هشتا دو پنجم :

اجلاس عادی شورای ملی سالانه دو بار در هفته اول ماه سنبله و هفته اول ماه حوت دایر می شود .

مدت هر اجلاس عادی شورای ملی سه ماه می‌باشد.

در صورتیکه در اجلاس شورای ملی بودجه سالانه یا پلان انکشافی مطرح باشد مدت اجلاس شورای ملی قبل از تصویب آن خاتمه یافته نمی تواند .

هر گاه تصویب بودجه قبل از شروع سال مالی صورت نگیرد ، بودجه سال گذشته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دبودجی د تصویب تروختنه پوری تطبیقیږی .

دملی شورا فوق العاده اجلاس دجمهوررئیس دتصمیم، دمجلسونو د هریوه رئیس د غوښتنی او یا د هر یوه مجلس د غړیو د پنځمی برخی د غوښتنی له مخی جوړیدلای شی .

شپږ اتیایمه ماده :

دملی شورا مجلسونه په ځانگړی یا گډه توگه غونډی کوی .

دملی شورا دمجلسونو د گډو غونډولاربښوونه پهوارسره دهغو درئیسانو لهخواکیږی.

دملی شورا اجلاس دجمهور رئیس له خوا پرانیستل کیږی اوپای ته رسول کیږی .

دملی شورا دتقنینیه دوری لومړنی اجلاس د جمهور رئیس په وسیله د ولسی جرگی د انتخاباتو له پای ته رسیدو وروسته د دیرشو ورځو د مودی په ترڅ کی رابلل کیږی .

اووه اتیایمه ماده :

دملی شورا د هر مجلس نصاب د هغه دغړیو ددوودریو

تازمان تصویب بودجه سال جدید تطبیق می شود .

اجلاس فوق‌العاده شورای ملی بر اساس تصمیم رئیس‌جمهور، مطالبه رئیس هریك از مجالس ویا تقاضای یك خمس اعضای هر مجلس دایر شده می تواند .

ماده هشتاد و ششم :

مجالس شورای ملی به صورت جدا گانه یا مشترك تشکیل جلسه میدهد.

جلسات مشترك مجالس شورای ملی، از طرف روسای آن بالنوبه رهبری میشود.

افتتاح و اختتام اجلاس شورای ملی توسط رئیس جمهور صورت میگیرد .

اولین اجلاس دوره تقنینیه شورای ملی بوسیله رئیس جمهور طی مدت سی روز بعد از ختم انتخابات ولسی جرگه دعوت می شود .

ماده هشتاد و هفتم :

نصاب هر مجلس شورای ملی با حضور دو ثلث اعضای

(c) ketabton.com: The Digital Library

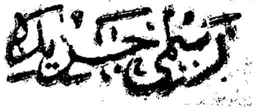

برخو په حضور بشپړیږی .
دهر مجلس تصمیم د هغــه
دټولو غړیو درایوپه اکثریــت
نیول کیږی .

اته اتیایمه ماده :

د ملی شورا د مجلسونـــو
جلا او ګډی غونـــډی علنـــی
دی ، مګر دا چی مجلس د هغو
دسری والی په باب تصمیـــم
ونیسی .
ددواړو مجلسونو دبحثونو
جریان ثبتیږی .

نهه اتیایمه ماده :

د ملی شورا هر مجلس له
خپلو غړیو څخه د هر مجلس
په واك کی ددننه مسالـــــو
دلومړنی څیړنی او چمتوکولو
په مقصد دایمی کمیسیو نونه
انتخابوی .

نوی یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس واك
لری چی د لزوم په صـــورت
کی د څیړنـــی او پلټنـــــی
کمیسیونونه او نور موقتـــی
کمیسیونونه جوړ کړی .

د څیـــړنی او پلټنـــی د
کمیسیونونو د نـــــد ی او
کړنلاره د ملی شورا د هریوه
مجلس له خوا تنظیمیږی .

آن تکمیل میشود تصمیـــم
هر مجلس به اکثریت آرا ی
مجموع اعضای آن اتخاذ می
گردد .

ماده هشتادو هشتم :

جلسات جداگانه ومشترك
مجالس شورای ملی علنـــی
می باشد مگر اینکه مجلس
به‌سری بودن آن تصمیم‌بگیرد.
جریان‌مباحثات هردومجلس
ثبت می گردد.

ماده هشتادو نهم :

هر مجلس شورای ملـــی،
کمیسیو نهای دا یمی راازبین
اعضای خود ، جهت بر رسی
مقد ماتی و آماده سا ختـــن
مسا یل داخل صلا حیت هر
مجلس ، انتخاب میکند .

ماده نودم :

هر مجلس شورای ملـــی
صلاحیت دارد در صورت لزوم
کمیسیون‌های‌تحقیق ، تفتیشس
وسایر کمیسیون های‌موقتـــی
را ایجاد کند.

وظایف وطرز العمـــــل
کمیسیون های تحقیـــــق
وتفتیش‌توسط هریك ازمجالس
شورای ملی تنظیم میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولسی جرگه

يونوی يمه ماده :

دولسی جرگی غړی حق لری چی د استيضاح په غونډه کی صدراعظم او يا د حکومت هر يو غړی تر استيضاح لاندی ونيسی . د استيضاح ځواب په ليکلی يا شفاهی توگه وړاندی کيږی.

ولسی جرگه کولای شی چی دورکړ شوی ځواب له مخی له حکومت څخه دباور دسلب موضوع وڅيړی . که چيری حکومت دباورد سلب سره مخامخ شی‌دوزيرانو دنوی شورا تر جوړيدو پوری خپلو دندو ته دوام ورکوی .

دوه نوی يمه ماده :

دوزيرانو د شورا غړی کولای شی چی د غونډی د رئيس په اجازه په مشورتی رايی سره د ملی شوراددواړو مجلسونو او د هغو ددايمی کميسيونونو په غونډو کی برخه واخلی .

دری نوی يمه ماده :

دملی شورا غړی په جلا او گډ اجلاس کی درايی او نظر دڅرگندولو حق لری.

ماده نودو يكم:

اعضای ولسی جرگه حق دارند در جلسه استيضاح صدراعظم ويا هريك از اعضای حکومت را مورد استيضاح قرار دهند ، پاسخ به‌استيضاح به‌صورت تحريری يا شفاهی ارائه، ميگردد .

ولسی جرگه ميتواند بر اساس‌پاسخ ارائه شده‌موضوع سلب اعتماد از حکومت رابررسی کند.

در صورتيکه حکومت مورد سلب اعتماد قرار گيرد تا تشکيل شورای وزيران جديد به‌وظايف خود ادامه ميدهد.

ماده نودو دوم :

اعضای شورای وزيران . ميتوانند ، با کسب اجازه رئيس جلسه ، بارای مشورتی در جلسات مجلسين شورای ملی و کميسيون های دايمی آنها شرکت نمايند .

ماده نودوسوم :

اعضای شورای ملی دراجلاس جداگانه و مشترك‌دارای حق رای واظهار نظر می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملی شورا هیڅ غړی د ملی شورا په دننه اویا بهر کی درایی یا نظر دڅرگندولو په خاطر تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی.

دملی شورا غړی د مربوط مجلس له موافقی پرته اودملی شورا د دوو اجلاسو ترمینځه د هغی د اداری هیئت له موافقی پرته د څرگند جرم دحالاتو په استثنا نیول کیدلای او توقیفیدلای نه شی او تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی .

که چیری د ملی شورا غړی دڅرگند جرم په حالت کی ونیول شی باید د مربوط مجلس اداری هیئت ته خبر ورکړ شی .

خلور نوی یمه ماده :

دغه مقامات د ملی شورا هریوه مجلس ته د قانون د وضع کولو، تعدیلولو او لغوه کولو د پیشنهاد حق لری :

۱ـ جمهور رئیس.

۲ـ د ملی شورا ددواړو مجلسونو دایمی کمیسیونونه

۳ـ دهرمجلس د غړیو لن ترلږه لسمه برخه .

هیچ عضو شورای ملی به خاطر رای یا اظهار نظر در داخل یا خارج اجلاس شورای ملی مورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد .

عضو شورای ملی بدون موافقه مجلس مربوط و دربین دواجلاس شورای ملی بدون موافقه هیئت اداری آن به استثنای حالات جرم مشهود گرفتاروتوقیف شده نمیتواند ومورد تعقیب عدلی قرارنمی گیرد .

هر گاه عضو شورای ملی در حالت جرم مشهود گرفتار گردد باید به هیئت اداری مجلس مربوط اطلاع داده شود .

ماده نودو چهارم :

مقامات ذیل حق پیشنهاد وضع ، **تعدیل و لغو قانون را به هر یك از مجلسین شورای ملی ، دارا میباشند :**

۱ ـ رئیس جمهور .

۲ـ کمیسیو ن های دایمی مجلسین شورای ملی .

۳ ـ حد اقل عشر اعضای هر مجلس .

٤ـ د وزیرانو شورا .
٥ـ ستره محکمه .
٦ـ لویه ثارنوالی .

که چیری دقانون و ضـــع کول، تعدیلو ل او لغوه کول ددولت د لگښتونو زیاتوا لی یا دعوایدو کمښت را مینځتـه کړی پدغه باب د حکو مـــت مخکینی موافقه‌تر لاسه کیږی.

پنځه نوی یمه ماده :

له هغو حالاتو پر ته چـی په دغه اساسی قانو ن کی په بل ډول اټکل شویدی د یـــو اتیایمی مادی د مندرجواکونو په‌باب دیوه مجلس تصمیمو نه بل مجلس ته استول کیږی .

که‌چیری‌دیوه مجلس تصویب دبل مجلس له‌خوا ردشـــی، توافق ته درسیدو په مقصد ددواړو مجلسونو له غړ یـو څخه په‌برابر شمیر گډهیئـت جوړیږی .د گډ هیئت تصمیم چی دهیئت دغړیو درا یو په دوو ثلثو نیول شـــوی وی، د جمهـــــور رئیسس لـــه توشیح وروسته نا فذ گڼــل کیږی که چیری گـــډ هیئت د نظر دا ختلاف په‌لیری‌کولو بریالی نه‌شی ، مو ضو ع‌دملی

٤ـ شورای و زیرا ن .
٥ ـ ستره محکمه .
٦ـ لویه ثارنوالی .

در صو ر تی که و ضع ، تعد یل و لغو قا نو ن افزایش مصارف و یا کا هش عوایـد دو لت را به بار آورد ، موا‌ـ فقه قبلی حکو مت در زمینـه حا صل میگردد .

ماده نودو پنجم :

به استثنای حا لاتی که‌در ین قا نون اسا سی طور د یگر پیشبینی شده است ، تصا‌ـ میم یك مجلس در مورد صلا‌ـ حیتهای‌مندرج مادههشتادو یکم به مجلس دیگر فر ستـــا ده میشود .

در صو ر تی که تصو یب یك مجلس از جا نب مجلس دیگر رد شود ، به منظور نیل به توا فق ، هیئت مختلط به تعداد مساوی ، از اعضای هر دو مجلس ایجاد میگردد .

تصمیم‌هیئت مختلط که‌به‌دو ثلث‌آرای اعضای هیئت اتخاذ گردیده باشد، بعد ازتو شیح رئیس‌جمهور نافذ شمرده‌میشود

هرگاه هیئت مختلط مو فق به رفع اختلاف نظر نشود ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

شورا ددواړو مجلسونو په ګډه غونډه کې خیړل کېږي او د هغې په باب تصمیم د ګډې غونډې د غړیو دراېو په اکثریت نیول کېږي .

شپږ نوی یمه ماده :

د ملي شورا تصمیمونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذیږي.

که چیرې جمهور رئیس د ملي شورا د تصمیم سره موافقه ونه لري ، کولای شي چې هغه د وړاندې کېدو له نیټې څخه ددیرشو ورځو په ترڅ کې د دلایلو په څرګندولو سره ملي شورا ته مسترد کړي

ددیرشو ورځو د مودې په تیریدو سره او همدغه شان که چیرې د ملي شورا مجلسونه د خپل راتلونکي اجلاس په ځانګړو غونډو کې هغه بیا دغړیو دراېو په دوو دریمو برخو تصویب کړي ، تصمیم نافذ ګڼل کېږي او جمهور رئیس هغه توشیح کوي .

اووه نوی یمه ماده :

جمهور رئیس کولای شي

موضوع در جلسه مشترک مجلسین شورای ملی بررسی وتصمیم درآن باره به اکثریت آرای اعضای جلسه مشترک اتخاذ میگردد .

ماده نود وششم :

تصامیم شورای ملی، بعد از توشیح رئیس جمهور، نافذ میگردد .

در صورتیکه رئیس جمهور به تصمیم شورای ملی موافقه نداشته باشد میتوانـــ اند آنرا در ظرف سی روز از تاریخ تقدیم ، باتذکر دلایل، به شورای ملی مسترد نماید.

با سپری شدن مدت سی روز و همچنان در صورتی که مجالس شورای ملی در جلسات جداگانه اجلاس آینده خود آن را به دو ثلث آرای اعضاء مجددا تصویب نماید، تصمیم نافذ شمرده میشود ورئیس جمهور آنرا توشیح مینماید .

ماده نودو هفتم :

رئیس جمهور میتواند در

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ ملي جرګه

چې دو لسي جرګې او سناد رئیسانو، صدر اعظم، قاضي‌القضات او داساسي قانون دشورا درئیس په سلاد ولسي جرګې یا ملي شورا ړنګیدل دموجبه دلایلو په خرګندولو سره اعلام کړي .

نوی انتخابات دو لسي جرګې یاملي شورا له ړنګیدو وروسته ددریو میاشتو په‌موده کې کیږي .

نوي ولسي‌جرګه یاملي‌شورا له نویو انتخاباتو وروسته تریوه کاله پورې ړنګید لای نه شي. ولسي جرګه‌یاملي‌شورا د جمهور رئیس د واک ددورې د وروستیو شپږو میاشتو په موده‌کې ړنګیدونکی نه‌ده .

اته نوی یمه ماده :

قوانین او د ملي شورا مصوبې په پښتو او دری ژبو خپریږي او کیدای شي چې هغه دهیواد دنورو ملیتونو په ژبو هم خپرې شي .

نهه نوی یمه ماده :

د ملي شورا د هر مجلس اودهغه ددایمي کمیسیونو د

مشوره با رو سای و لسی جر گه ، سنا ، صدر اعظم ، قاضی القضات ور ئیس شورای قانون اساسی ، انحلال و لسی جر گه یا شورای ملی را با ذکر د لایل موجبه آن اعلام نماید. انتخابات مجدد در خلال مدت سه ماه بعد از انحلال ولسی‌جرگه یا شورای‌ملی، صورت‌میگیرد.

انحلال و لسی جر گه یا شورای ملی جدید الی یک سال بعد از انتخابات مجدد، صورت گرفته نمیتواند .

ولسی جر گه یا شورای ملی ، در جریان شش ماه اخیر دوره صلاحیت رئیس جمهور ، غیر قابل انحلال میبا شد .

ماده نودو هشتم :

قوانین ومصوبات شورای ملی به لسان های پشتو ودری به نشر میرسد ومیتوان‌آنرا بزبان های سایر ملیت های کشور نشر نمود .

ماده نودو نهم :

طرز فعالیت هر مجلس شورای ملی و کمیسیو نهای

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالیت طرز د مربوط مجلس د طرز العمل په واسـطه د اساسی قانون او نافذوقوانینو سره په سمو ن کی‌تنظیمیږی.

اووم فصل

دوزیرانو شورا

سلمه ماده :

د وزیرانو شورا (حکومت) دافغانستا ن جمهوریت‌ترټولو لوړ اجرائیوی ارگا ن دی.

دوزیرانو شورا له د غـو کسانو څخه جوړه ده:

ـ صدراعظم .

ـ د صدراعظم مرستیالا ن.

ـ وزیران .

یوسلو یوه یمه ماده :

موظف صدراعظم د تقنینیه دوری په لومړنی اجلاس کی دکورنی او بهرنی سیاسـت تگ لاره او دحکومت تر کیب دباور د رایی د اخیستلو پـه مقصد ولسی جرگی ته وړاندی او معرفی کوی.

صدراعظم دباور د رایی اود جمهور رئیس د منظوری لـه اخیستلو وروسته د کورنی او بهرنی سیاست تگـلاره او د حکومت غړی سناته وړاندی او معرفی کوی .

دایمی آن تو سط طرز ا لعمل مجلس مر بوط ، در مطا بقت با احکام قانون اساسی وقوانین نا فذ ، تنظیم میگردد .

فصل هفتم

شورای وزیران

مادۀ صدم :

شورای وزیران (حکومت) عا لیترین ارگان اجرائیوی جمهوری افغا نستا ن میبا شد .

شورای و زیران مر کب است از :

ـ صدراعظم .

ـ معا ونان صد راعظم .

ـ وزرا ء .

ماده یك صدو یکم:

صدر اعظم موظف دراولین اجلاس دوره تقنینیه خـط مشی سیاست‌داخلی وخارجی ترکیب حکو مت راجهت‌اخذ رای اعتماد به ولسی جـرگه ارائه‌ومعر فی می کند .

صدراعظم بعد از اخذ رای اعتماد و منظور ی رئیـس جمهور خط مشی سیاست داخلی خارجی واعضای حکومت را به سنا ارائه ومعرفی می گند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يوسلو دويمه ماده :

د وزيرانو شورا ولسی جرگی او جمهور **رئيس ته** مسوله او دراپور په ور کولو مکلفه ده.

يوسلو دريمه‌ماده :

د وزيرانو شورا د غه دندی او واکونه لری :

۱ ـ دکورنی او بهرنی سياست دتگ لاری طرح او تطبيق .

۲ ـ د ملی اقتصاد دچارو د اجرا کولو تا مين، د اقتصادی او ټولنيزی پر مختيا دپلانونو طرح کول، ددولتی بودجی تر تيب، دپلانونو او بودجی تطبيق او ملی شورا ته دهغوداجرا کولو په‌باب دراپور وړاندی کول.

۳ ـ د عامه گټو دد فاع ، دقانونی ملکيت د ټولوډولونو د حمايت ، د عامه نظم او امنيت د تامين‌اوداتباعو د حقوقو او آزاديو د ساتنی په مقصد دتدبيرو نو نيول.

۴ ـ **د قانون سره** سم دبهرنيو ا ړ يکو لاربنوونه ، دنورو دولتونو

ماده يك صدو دوم :

شورای وزيران در برابر ولسی جرگه ورئيس جمهور مسوول ومکلف به ارائه‌گزارشس ميبا شد .

ماده يك‌صدو سوم :

شورای و زيرا ن دارای وظايف وصلا حيتها ی ذيل ميبا شد :

۱ـ طرح و تطبيق خط مشی سياست‌داخلی وخارجی

۲ـ تا مين اجرای امور اقتصاد ملی ، **طرح پلانها ی انکشا ف اقتصادی واجتما عی تر تيب بو د جه دو لتی ، تطبيق پلا نها وبو دجه‌وارائه گزارش مبنی بر ا جرا ی** آنها به شورای ملی ،

۳ ـ اتخا ذ تدا بير بمنظور دفا ع از منا فع عامه،حمايت‌تمام اشکال ملکيت قانونی تا مين نظم وامنيت عا مه وحراست از حقوق و آز ادی های ا تباع .

۴ـ ر هبری منا سبات خار جی ، بر قرار ی روابط ديپلو ما تيك و عقد

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بین ا لمللی موسسو سره ددیپلو ماتیکو اړیکو ټینګول او دموافقت لیکونو لاسلیک کول.

٥ـ دجمهور رئیس په تائید دوزیرانو په شورا پورې دتړلیو ادارو اوارګانونو جوړول .

٦ـ دقانون سره سم دواک په حدودو کې د مقررې اواساسنامې تصو یبول ،

٧ـ جمهور رئیس ته دمقررو اساسنامو اودوزیرا نو شورا دمصوبو وړاندې کول .

٨ـ د قانون سره سم دنورو واکونو عملی کول.

یوسلو خلورمه ماده :

دملی شورا د تعطیل او یا دولسی جرګې د ړنګیدو په وخت کې د وزیرانو شورا د عاجلی اړتیا په صورت کې کولای شی چې په بودجې او مالی چارو پورې له مربوطو مسالو پرته د ملی شورا په واک کې د شاملو مسئلو په باب تقنینی فرمانونه و ضع کړی ، تقنینی فرمانونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذ ګڼل کیږی .

دوزیرانو شورا هغه تقنینی فرمانونه چې داساسی قا نون

موا فقتنا مه ها با دول د یګر ومو سسا ت بین ا لمللی طبق قا نو ن .

٥ ـ ایجاد ادارات وار گانهای وابسته به شورای وزیران به تأیید رئیس جمهور.

٦ ـ تصو یب مقرره واساسنامه در حدود صلا حیت طبق قا نو ن .

٧ـ ارائه مقررهها،اساسنامه ها ومصوبات شورای وزیرا ن به رئیس جمهور .

٨ـ اعمال سایر صلا حیتها طبق قانون .

ماده یك صدو چهارم :

در هنگام تعطیل شورای ملی ویا انحلال ولسی جرگه شورای وزیران در صورت ضرورت عاجل میتواند در موردمسایل شامل صلاحیت شورای ملی به استثنای مسایل مربوط بودجه وامور مالی، فرامین تقنینی وضع نماید .

فرامین تقنینی بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ شمرده میشود. شورای وزیران فرامین

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

د دغې مادې د حکم سره سم وضع شوی دی د ملـي شورا لومړنی اجلاس ته د منظوری په غرض وړاندی کوی. کـه چیری تقنینی فرمانونه د ملی شورا له خوا رد شی، د ملـی شورا د تصمیم له نیټی څخه له اعتباره لویږی .

جمهور رئیس کولای شی چی دملی شورا ددوو اجلاسو تر مینځ موده او یـــا دولسی جرگی د ړنگیدو په جریـــان کی د صدراعظم د پیشنهاد له مخی د حکومت ځینی غـــړی گوښه او یانوی غړی وټاکی .

دغه موضوع د ولسی جرگی لومړنــی اجلاس ته د تصمیم نیولو په مقصد وړاندی کیږی .

یوسلو پنځمه ماده :

حکومت په دغه حالا توکی ړنگیږی :

۱ـ دصدراعظم استعفا،

۲ـ دصدراعظم صعب العلاجه یا اوږده ناروغی یامړینه،

۳ـ له حکومت څخه دولسی جرگی دباوربیرته اخیستل ،

۴ـ دتقنینیه دوری پای تـــه رسیدل .

تقنینی را که مطابق حکم ایـن ماده قانون اساسی وضـــع گردیده در اولین اجلاســـس شورای ملی جهت منظوری ارائه مینماید. فرامین تقنینی در صورتیکه از طرف شـــورای ملی رد شود از تاریخ تصمیم شورای ملی از اعتبار ساقط میگردد .

رئیس جمهور میتواند در خلال دو اجلاس شورای ملی یادر جریان انحلال ولسی جرگه براساس پیشنهـــاد صدراعظم بعضی از اعضا ی حکومت راسبکدوش ویـــا اعضای جدید را تعیین نماید این موضوع دراولین اجلاس ولسی جرگه جهت اتخا ذ تصمیم ارا ئه می گردد

مادهٔ یك صدو پنجم :

حکو مت در حا لات آ تی منحل میگردد :

۱ ـ استعفا ی صدراعظم.

۲ ـ بیماری صعب العلاج ودوامدار ویا فوت صدراعظم.

۳ ـ سلب اعتماد و لسی جر گه از حکو مت .

۴ ـ ختم دوره تقنینیه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵ـ دولسي جرگي يا ملـي شورا ړنگيدل ،

په دغوټولو حالا تو کـــي هغه حکومت چې ړنگ شو ي دي دنوي حکومت تر جوړيدو پوري داساسي قانون دسلمي مادي د مندرجو اشخاصـــــو لـــه جملې څخه ديوه تن تـر سر پرستۍ لاندې چې دجمهور رئيس لەخوا تو ظيفيږي، خپلې دندې ته دوام ورکوي ·

يوسلو شپږمه ماده :

دوزيرانو دشورا تشکيل ، ترکيب او دفعاليت څرنگوالي دقانون پەواسطه تنظيميږي ·

اتم فصل

قضأ

يو سلو اوومه ماده :

قضا (قضا ئيه قوه) ددولت يو خپلواك ركن دى ·

يو سلو اتمه ماده :

قضاوت دافغا نستان پـــه جمهوريت كې يوازې دمحکمې له خوا دقانون سرەسم کيږي· قضائيه قوەله ستري‌محکمې او نورو هغو محکمو څخه چې دقانون‌له مخې جوړيږي، مرکبه ده ·

يو سلو نهمه ماده :

ستره محکمه داترټولو لوړ

۵ ـ انحلال و لسی جرگه يا شورای ملی ·

در تمام اين حا لا ت حکـو- متی که منحل گرديده ، الـی تشکيل حکو مت جديد تحت سر پر ستی يکی از اشخاص مندرج ماده(صدم) قا نـــو ن اسا سی که از طرف ر ئيس جمهور تو ظيف ميگردد ، به وظيفه خود دوام ميدهد ·

ماده يك صدو ششم :

تشکيل، ترکيب و طــرز فعاليت‌شورای وزيرا ن تو سط قانون تنظيم می گردد ·

فصل هشتم

قضا

ماده يك صدو هفتم :

قضا (قوه قضائيه) يـك رکن مستقل دولت می‌باشد.

ماده يك صدو هشتم :

قضاوت در جمهوری افغـا نستان صرف تو سط محکمه طبق قانون ، صورت ميگيرد. قوه قضائيه مرکب است‌از ستره محکمه و محا کـــم ديگری که طبق قانون تشکيل ميگردند ·

ماده يك صدو نهم:

ستره محکمه بحيث عـا-

(c) ketabton.com: The Digital Library

قضایی ارگـــان په توگـه د هیواد د قضایی واحد سیستم په سرکی ده اودقاضی‌القضات، د قاضی القضات له مرستیالانو او غړیو څخه مرکبه ده .

ستره محکمه د قـانـــون دحکمونو سره سم د محکمو فعالیتونه څـاری او دمحکمو په فعالیتونو کی د قانـــون یوشان تطبیق تامینوی.

یوسلو لسمه ماده :

قاضی القضات ، دستـری محکمی مرستیالان ا و غـړ ی دقانون سره‌سم‌د جمهوررئیس له خوا ټاکل کیږی .

قاضی‌القضات جمهوررئیس ته مسوول او په راپور ورکولو مکلف دی .

یوسلو یوولسمه ماده :

محکمی په‌خپل‌قضاوت کـی خپلواکی او یوازی د قـانون تابع دی.

دمحکمو له‌خواغور اودحکم صادرول دقانون او محکمی په وړاندی ددواړوخواوو دبرابری داصل پراساس کیږی.

یوسلو دولسمه ماده :

قاضیان د قضیو د څیړنی

لیترین ارگان قضایی درراس سیستم واحد قضا یی کشور قرار داشته مرکب است از قاضی القضات ، معاونان قاـ ضی القضات واعضا .

ستره محکمه بر طبـق احکام قا نون فعالیتهـــای محاکم را نظارت نموده ، تطبیق یکسان قا نو ن رادر فعا لیتهای محاکم تامین می کند.

ماده یك صدو دهم :

قا ضی ا لقضا ت ، معاو نان واعضای ستره محکمه‌طبق قانو ن توسط ر ئیس جمهور تعیین میگردند.

قا ضی ا لقضات نزد رئیس جمهور مسوول‌ومکلف به‌ارائه گزارش میبا شد .

ماده یك صدو یازده‌هم:

محاکم در قضاوت خود مستقل بوده صرف تابـــع قانون می باشند .

رسیده‌گی و صدور حکـم توسط محاکم بر اساســـ اصل تساوی طرفین دربرابر قانون و محکمه صورت مـــی گیرد .

ماده یك صدو دوازدهم:

قضات حین بر رسی قضایا،

رسمی جریده

په وخت کې د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین تطبیقوی .

په هغو حالاتو کی چی قانون صراحت ونه لری محکمه قضیې د اسلام دشریعت د حکمونو له مخی په داسی توگه حل او فصل کوی چی عدالت په ډیره ښه ممکنه وجه تا مین کړی .

یوسلو دیار لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت په محکمو کی محاکمه په علنی توگه کیږی. هغه حالات چی پرقضیو باندی په سری غونډو کی غور کیږی د قانون په واسطه ټاکل کیږی .

دمحکمی د حکم ابلاغ په ټولو حالاتوکی علنی دی .

یوسلو څوار لسمه ماده:

په محکمو کی د قضیو غور او حل او فصل په پښتو ا و دری ژبواویادسیمی د اوسیدونکو د اکثریت په ژبه کیږی .

که چیری د دعوی لوری په هغه ژبه باندی چی محاکمه پری کیږی ونه پوهیږی ، د ترجمان په مرسته د قضیېد موادو او اسنادو سره دآشنایی

احکام قانون اساسی و قوانین جمهوری افغا نستان را تطبیق مینما یند .

در حالاتیکه قانون صراحت نداشته با شد ، محکمه قضایا را طبق احکام شر یعت اسلام به نحوی حل و فصل مینما ید که عدالت را به بهترین وجه ممکن تامین نما ید .

ماده یك صدو سیزدهم :

در محاکم جمهوری افغانستان محاکمه بصورت علنی اجرا میشود . حا لاتیکه قضایا در جلسات سری رسیده گی می شود، توسط قانو ن تعیین می گردد .

ابلاغ حکم محکمه در همه حالات علنی است .

ماده یك صدو چهاردهم:

رسیده گی و حل وفصل قضا یادر محاکم به لسا ن های پشتو ودری و یا بەلسان اکثریت [illegible] ساکنین محل صورت میگیرد .

اگر طرف دعوی لسانی را که محا کمهتوسط آن صورت میگیردند اند، حق آشنا ئی با مواد واسناد قضیه توسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

حق او په مورنی ژبه باندی په محکمه کی د خبرو حق ورته تضمینیږی .

یو سلو پنځلسمه ماده :

د محکمو پریکړی بایدمدللی وی او د حکم سببونه په کی ذکر شی .

دمحکموقطعی پریکړی واجب التعمیل دی ، د اعدام له حکمه پرته چی د جمهور رئیس له منظوری وروسته عملی کیږی .

یوسلو شپاړسمه ماده :

دمحکمو تشکیل ، ترکیب دقانون په واسطه تنظیمیږی . واك او د فعالیت څرنګوالی

نهم فصل

خارنوالی

یوسلو اووه لسمه ماده :

دافغانستان جمهوریت خارنوالی د مرکزیت د اصل پر بنسټ واحد سیستم دی او له لویی خارنوالی او نورو هغو خارنوالیو څخه چی د قانون له مخی جوړیږی ، متشکل دی .

یوسلو اتلسمه ماده :

لوی خارنوال د هیواد

ترجمان وحق صحبت در محکمه به زبان مادری برایش تضمین می گردد ..

ماده یکصدو پانزدهم :

فیصله های محاکم باید مدلل باشند واسباب حکم درآن ذکر گردد .

فیصله های قطعی محاکم واجب التعمیل است به استثنای حکم به اعدام که بعد از منظوری رئیس جمهور تعمیل می گردد .

ماده یکصدو شانزدهم :

تشکیل ، ترکیب ، صلاحیت وطرز فعالیت محاکم توسط قانون تنظیم می شود

فصل نهم

خارنوالی

ماده یک صدو هفدهم :

خارنوالی جمهوری افغانستان سیستم واحد مبتنی بر اصل مرکزیت بوده ، متشکل است از لوی خارنوالی و خارنوالیها ی دیگری که طبق قانون تشکیل میگردند

ماده یکصدو هژدهم :

لوی خارنوال رهبری فعا ـ

څارنوالي د ارګانونو د فعالیت لارښوونه کوی .
دڅارنوالي ارګـــانونه پــه خپلو اجراآتو کی خپلواك دی، یوازی د قانون او لوی‌څارنوال تابع دی.

یوسلو نو لسمه ماده :

لوی څا رنوال او د لوی څارنوال مرستیالا ن دقـا نون سره سم دجمهور رئیس‌له‌خوا تاکل کیږی .
لوی څارنوال جمهور رئیس ته مسوول او دراپور په‌ورکولو مکلف دی .

یوسلو شلمه ماده :

دټولو وزارتونو ، ادارو، د دولتی ، مختلطو او خصو صی موسسو ، کوپرا تیفو نــــو سیاسی ګوندو نو او ټولنیزو ساز مانونو،دچارودمسوو لینو او اتبا عو له خوا د قوانینو په پوښان تطبیق او رعایت‌باندی لوړه څارنه دلوی څارنوال او دهغــه ترلاس‌لاندی څارنوالانو په غاړه ده .

یوسلو یوویشتمه ماده :

د څارنوالـــی تشکیـــل ، ترکیب، واك او د فعالیـــت څرنګوالی د قانون په واسطــه تنظیمیږی .

لیت ارګانهای څارنوالی‌کشور رابه عهده دارد .
ارګانهای څارنوالی دراجراآت خویشش مستقل بــوده صرف تابع قانون ولوی څارنوال میباشند .

ماده یك‌صدو نزدهم :

لو ی څا رنوا ل و معاو نان لوی څارنوال طبق قـا نون، تو سط رئیس جمهور تعیین‌می ګرد ند .
لو ی څا رنوا ل نزد رئیس جمهور مسو و ل و مکلف بــه ارا ئه ګزا رش می با شد .

ماده یك‌صدو بیستم :

نظا رت عا لی بر تطبیـــق ورعا یت یکسا ن قوا نیـــن از طر ف تما م وزارت ها ، ادارات ، مو سسات دولتی، مختلط ،خصوصی،کوپراتیفها، احزا ب سیا سی وسا زما ن های اجتماعی ، مسوو لیـــن امور واتباع، بر عهده لـــوی څار نوا ل و څا رنوا لا ن‌تحت اثر او می با شد.

ماده یك‌صدو بیستو یکم :

تشکیل ، تر کیب، صلاحیت وطرز فعالیت څارنوالی توسط قانون تنظیم می ګردد .

لسم فصل

داساسی قانون شورا

یوسلو دوه ویشتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت داساسی قانون شورا د اساسی قانون سره دقوانینو، نوروتقنینی اسنادو او بین ‑ المللی تړونونو د سمون لرلو د څارنی په مقصد جوړیږی.

یوسلو درویشتمه ماده :

داساسی قانون شورا دغه وا کونه لری :

۱ـ له اساسی قانون سره دقوانینو ، تقنینی فرمانونو او بین‌المللی تړونونو دسمون لرلو څیړل ،

۲ـ جمهور رئیس ته لـه اساسی قانون څخه دراولاړو شویو مسئلو په‌باب دحقوقـی مشورو ورکول .

یوسلو څلرویشتمه ماده :

د اساسی قانون شورا د خپلو واکونو د تعمیل په مقصد حق لری :

۱ـ هغه تقنینی اسناد چی دتوشیح په غرض جمهور رئیس تـه وړاندی کیږی ، مطالعه اود اساسی‌قانون‌سره

فصل دهم

شورای قانون اساسی

ماده یک‌صدو بیست‌ودوم:

شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان بمنظور مراقبت از مطابقت قوانین، سایر اسناد تقنینی ومعاهدات بین‌المللی با قانون اساسی ایجاد می گردد .

ماده یک‌صدو بیست‌و سوم:

شورای قانون اساسی دا رای صلاحیت‌های ذیل می باشد :

۱ـ بررسی مطابقت قوانین فرامین تقنینی و معاهدات بین المللی با قانون اساسی

۲ـ ارائه‌مشوره های‌حقوقی در باره مسایل ناشی از قانون اساسی به رئیس جمهور

ماده یک‌صدوبیست‌وچهارم:

شورای قانون اساسی به منظور تعمیل صلاحیت های خود حق دارد :

۱ـاسناد تقنینی ایکه جهت توشیح به رئیس جمهور ارائه میگردد مطالعه وراجع‌به

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغو دسمون لرلو په با ب
نظر څرګند کړی.
۲ـ جمهور رئیس ته‌دقانون
جوړولو د چارو د پرمختیا په
مقصد د تدبیرونو د نیولو
په برخه کی چی
اساسی قانون حکم کوی
مشخص پیشنهادونه وړاندی
کړی .

یوسلو پنځه ویشتمه‌ماده:
داساسی قانون شورا له
رئیس ، مرستیال ، منشی او
اتو غړیو څخه جوړه ده چی
دجمهور رئیس له خوا ټاکل
کیږی .

یوسلو شپږویشتمه ماده :
داساسی قانون شوراجمهور
رئیس ته مسووله او دراپور
په ورکولو مکلفه ده.

یوسلو اووه ویشتمه ماده :
د اساسی قانون د شورا
تشکیل او دفعالیت څرنګوالی
دقانون په واسطه تنظیمیږی .

یوولسم فصل
اداره

یوسلو اته ویشتمه ماده:
دافغا نستان جمهو ریت
اداره دمرکزی ا و سیمه ییزی

مطابقت آنها باقا نون اسا
سی ابراز نظر نماید .
۲ـ پیشنهادات مشخص
رادر زمینه اجرای تدابیر به
منظور **انکشاف امور قا**
نو نگذاری که قانون اساسی
حکم می کند به رئیس جمهور
ارائه نماید.

ماده یک‌صدو بیست‌وپنجم:
شو را ی قا نو ن اسا سی
متشکل از رئیس ، معا و ن،
منشی و هشت عضو می با شد
که توسط رئیس‌جمهور تعیین
می شو ند.

ماده یک‌صدو بیست‌وششم:
شورای قانون اساسی در
مقابل رئیس جمهور مسوول
ومکلف به‌ارائه گزارش‌میباشد

ماده‌یک‌صدو بیست‌وهفتم:
تشکیل وطرز فعا لیت‌شورای
قا نون اساسی‌توسط قانون
تنظیم میگردد.

فصل یازدهم
اداره

ماده‌یک‌صدو بیست‌وهشتم:
اداره جمهو ری افغا نستان
بر اساس وا حد های اداره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداري دواحدونو په اساس دقانون له‌مخې تنظيمېږي.

دافغانستان جمهوريت دسيمه ييزې اداري له پلوه دولايتونو ، ولسواليو، ښارو رونو او ناحيو داداري له واحدونو څخه متشكل دي .

دنو موړو واحدونو په سر كې په ترتيب سره واليان ، ولسوالان ، ښاروالان او د ناحيو آمران واقع دي .

په هر ولايت او ولسوالي كې دقانون له مخې دولايت شورا او د ولسوالي شورا جوړيږي .

دولايت شورا او دولسوالي شورا دخپلو غړيو له مينځه يو يوتن درئيس او منشي په‌توگه انتخابوي .

دولايت دشورااو دولسوالي دشورا دواك دوره دري كاله‌ده.

يوسلو نهه‌ويشتمه ماده :

دولايت شورا اودولسوالي شورا دقانون سره سم په سيمه‌كې ددولت دپرمختيايي هدفونو په تامين‌كي ونډه‌اخلي او اداري ته دمربوطو چارو د

مركزي ومحلي طبق قانون تنظيم مي گردد .

جمهوري افغانستان از لحاظ اداره محلي متشكل از واحد هاي اداره ولايات ،ولسواليها ، شهرها ونواحي مي باشد.

در راس واحد هاي متذكره باترتيب واليها، ولسوالها ، شاروالها وآمرين نواحي قرار دارند.

در هر ولايت وولسوالي شوراي ولايت و شوراي ولسوالي طبق قانون تشكيل ميشود .

شوراي ولايت و شوراي ولسوالي يك يك نفر را از بين اعضاي خود به حيث رئيس ومنشي انتخاب مي كنند.

دوره صلاحيت شوراي ولايت و شوراي ولسوالي سه سال است .

ماده يك صدو بيست‌ونهم:

شوراي ولايت وشوراي ولسوالي طبق قانون در تامين اهداف انكشافي دولت در محل سهم گرفته ، به

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه والی او پر مختیا په با ب سلا ورکوی .

دولایت دشورا اودو لسوالی دشورا غړیو ته مناسب حـق الحضور ورکول کیږی .

یوسلو دیرشمه ماده:

د ښارونو اوناحیو د چارو داداری په‌مقصد د ښاروالیواو ناحیو مجلسونه دقانون سره سم جوړ یږی .

دښاروالیو او ناحیوده‌مجلسو نو غړیوته مناسب حق الحضو ر ورکول کیږی .

دکابل ښار او د هغه‌ناحیی لویی جرگی او ملی شوراتـــه داستازو دانتخاب په ارتباط‌به ترتیب‌سره‌دولایت اوولسوالیو معادل دی .

یوسلو یو دیرشمه ماده :

په مرکزی او سیمه ییزی اداری پوری مربو طی چاری، دکار کوونکو ددندو ثبـات او مصوونیت او ور پور ی نوری مربوطی مسألی دقانون‌له‌مخی تنظیمیږی .

دولسم فصل

بهرنی سیاست

یوسلودوه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت بهرنی سیاست د ملی گټـو

اداره در باره بهبود وانکشاف امور مر بو ط مشوره مید هد.

برا ی اعضا ی شو را ی ولایت وشورای‌ولسوالی حق‌ الحضور مناسب‌پر دا ختــه میشود .

ماده یك صدو سی‌ام:

به منظوراداره امور شهرها ونواحی ، مجالس شاروالیهـا ونواحی طبق قانون تشکیـل میگر دد.

برای اعضای مجالس شار‌ وا لیها ونوا حی حق الحضور مناسب پ ردا خته میشود .

شهر کابل ونواحی آ ن به ارتباط انتخاب نماینده‌گان برای لویه جرگه و شو رای ملی ، بالترتیب معا دل ولایت وو لسوا لیها می باشد .

ماده یك صدوسی‌ویکم:

امور مربوط به اداره‌مرکزی ومحلی و مصو نیت و ثبـات وظیفوی و سایرمسایل مربوط به‌کار کنان طبق قانون تنظیم میگر دد.

فصل دوازدهم

سیاست خارجی

ماده یك صدو سی ودوم:

سیاست خارجی جمهوری افغانستان بر مبنای تامیـــن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

د تامین ، د خپلواکی ، ملی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا د ټینګښت ، د نړیوالی سو لی او امنیت او دسوله ییز ګډ ژوند د ساتلو ، د حقوقو د برابری او دبین المللی همکاری دهر اړخیزی پرمختیا پربنسټ ولاړ دی.

یوسلودری دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت د ملګرو ملتونو د ساز ما ن دمنشور، د بشر د حقوقو د نړیوالی اعلامیی او دبین ـ الملل حقوقو د نورومنل شویو اصولو او موازینو درناوی او رعایت کوی.

یوسلوخلور دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت دناپیيلتوب سیاست د دولت د بهرنی سیاست د مهم اصل په تو ګه تعقیبوی او د ناپیيلتوب د غورځنګ د یوه بنسټ ایښودونکی په تو ګه د هغه هدفونو ته د رسیدلو په لاره کی هلی ځلی کوی .

یوسلوپنځه دیرشمه ماده :

د افغا نستان جمهوریت دټولو هیوادونو ، په تیره بیا دګاونډیو او اسلامی هیوادونو سره د هغوی دسیاسی، ټولنیز او اقتصادی نظا م

منافع ملی، تحکیم استقلال و حاکمیت ملی، تما میت ارضی کشور ، حفظ صلح وامنیت جهانی ،همزیستی مسا لمت آمیز ، تساوی حقوق وانکشاف همه جانبه همکاری بین‌المللی استوار است .

ماده یك صدو سی‌وسوم:

جمهوری‌افغا نستان منشور سازمان ملل متحد ، اعلا میه جهانی حقوق بشر وسایر اصول وموازین قبول شد ه حقوق بین الملل را احترام و رعایت می کند .

ماده یك‌صدو سی‌وچهارم:

جمهوری افغا نستان سیاست عدم انسلاك را به حیث اصل‌مهم سیاست‌خارجی دولت تعقیب کرده وبه مثابه یکی از بنیان گذاران جنبش عدم انسلاك در جهت نیل به اهداف آن تلا ش می کند.

ماده یك صدو سی‌و پنجم:

جمهوری افغا نستان خوا ـ هان برقراری وتحکیم مناسبا ـ ت دوستانه باهمه کشور ها بخصو ص کشور های‌همجوار

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

په پام کې له نیولو پرته ، دحقوقو د برابری ، خپلواکی، ملی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا ته د متقابل درناوی، دیوبل په کورنیو چارو کې دلاس نه وهلو، زور ، ګواښ او یا قوی ته د لاس نه اچولو ، د لاس وهنی او تیری د ټولو ډولونودغندلو او دبین الملل حقوقو د منل شویو اصولو او موازینو سره سم دبین المللی ژمنودرښتیانی ترسره کولو داصولو پربنسټ د دوستانه اړیکو دراميڅ ته کولو او ټینګښت غوښتونکی دی .

یوسلو شپږ دیرشمه ماده:

دافغانستا ن جمهوریت دسولی ، ملی خپلوا کی ، دموکراسی ، ټولنیزی تر قی او دبر خلیك په ټاکلو کی د ملتونو د حق په خاطر د خلکو او ملتونو د مبارزی ملاتړکوی، داستعمار ، نوی استعمار ، صهیونیزم ، راسیزم،اپارتاید او فاشیزم پر ضد مبارزه کوی .

یوسلواووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت د پوره بی وسلی کولو ، په

واسلامی بدون نظر داشت نظام سیاسی ، اجتماعی و اقتصادی آنها ، مبتنی بر اصول تساوی حقوق ، احترام متقابل به استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر ، عدم توسل بهزور ، تهدید و یا قوه، تقبیح همه اشکال مداخله و تجاوز ، اجرای صادقانه تعهدات بینالمللی مطابق اصول وموازین قبول شده حقوق بین الملل می باشد .

ماده یك صدو سیو ششم:

جمهوری افغانستان از مبارزه مردمان وملل به خاطر صلح استقلالملی، دموکراسی، ترقی اجتماعی وحق مللدر تعیینسرنوشت شان، پشتیبانی نموده بر ضد استعمار ،استعمارنو، صهیونیزم ، راسیزم،اپارتاید وفاشیزم مبارزهمیکند.

ماده یك صدو سیو هفتم:

جمهوری افغانستان از مبارزه بخاطر خلع سلاح

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

زمکه او فضا کی د وسله ییزو سیالیو د بندولو، دهسته یی، کیمیاوی او دهٔله ییزی وژنی دوسلی دنورو ډولونو د نه پراختیا اوله منځه وړلـــو، دبهرنیو پوځی اډوله منځه وړلو، دبین المللی کړکیچونو دلیری کولو او دبین المللی اقتصادی او اطلاعاتی نوی او عادلانـــه نظم د ټینګولو په خاطــر د مبارزی ملاتړ کوی .

یوسلواته دیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی د جګړی تبلیغ منعه دی .

دیارلسم فصل

متفرقه حکمونه

یوسلو نهه دیرشمه ماده :

د افغـانستان د جمهوریت اساسی قـانـون تر ټولو لوړ حقوقـی اعتبار لری ، قوانین او نور تقنینی اسناد له هغـه سره سم وضعه کیږی.

یوسلو څلویښتمه ماده :

دولت اودهغه ټول ارګانونه د افغـانستان د جمهوریـــت داساسی قانون او قوانینـــو پر اساس فعالیت کوی، حقوقی نظم ، دټولنی ګټی او داتباعو قانـونـی حقـوق او ګټـــی تامینوی.

عام وتام ،قطع مسابقـــات تسلیحاتی در زمین وفضا ، عدم گسترش وامحای سلاح هسته یی و کیمیاوی وسا یر انواع سلاح کشتار جمعی ، ازبین بردن پایگاه های نظا می خارجی، رفع تشنجـات بین المللی واستقرار نظـــم نوین وعادلانه اقتصادی واطلا عاتی بین المللی پشتیبا نی می کند.

ماده یك صدو سی وهشتم:

در جمهوری افغا نستـــان تبلیغ جنگ ممنوع است .

فصل سیزدهم

احکام متفرقه

ماده یك صدو سی و نهم:

قانون اساسی جمهـوری افغانستان دارای عالی تریـــن اعتبار حقو قی بوده ، قوانین وسایراسناد تقنینی مطابـق به آن وضع میگردد.

ماده یك صدو چهلم :

دولت وتمام ارگانهای آن براساس قانون اساسی وقوانین جمهوری افغا نستان فعالیت کـرده نظم حقـو قـــــی، منافع جامعه ،حقوق ومنا فـع قانونی اتباع را تامین می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولتی، کوپراتیفی، مختلطی او خصوصی موسسی، سیاسی گوندونه، ټولنیز سازمانونه، دچارو مسوولین اواتباع دافغانستان دجمهوریت د اساسی قانون او قوانینو په رعایت مکلف دی .

یوسلو یوخلویښتمه ماده :

داساسی قانون تعدیل په مستقیمه توګه د لویی جرګی په واسطه کیږی.

همدغه شان د اساسی قانون د تعدیل په باب تصمیم د جمهور رئیس په پیشنهاد او یادملی شورا د غړیو دیوه ثلث په پیشنهاد او د دوو ثلثو په تاییدهم نیول کیږی . په دی حالت کی جمهور رئیس لویه جرګه جوړوی . که چیری لویه جرګه د تعدیل پیشنهاد په ځای وبولی، اساسی قانون تعدیلوی او که نه ، دا تعدیل پیشنهاد ردوی .

داضطرار په حالت کی د اساسی قانون تعدیل جواز نه لری .

یوسلو دوه خلویښتمه ماده:

د جمهور رئیس، د جمهور رئیس د مرستیالانو، د ملی شورا د غړیو ، صدر اعظم دصدر اعظم د مرستیالانو،

موسسات دولتی ، کوپراتیفی ، مختلط ، خصوصی ، احزاب سیاسی ، سازمان های اجتماعی ، مسوولین امور واتباع مکلف به رعایت قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان میباشند.

ماده یك صدوچهل ویکم :

تعدیل قانون اساسی مستقیماً توسط لویه جرگه صورت می گیرد .

همچنان اتخاذ تصمیم در مورد تعدیل قانون اساسی به پیشنهاد رئیس جمهور یا پیشنهاد یك ثلث و تایید دو ثلث اعضای شورای ملی نیز صورت می گیرد .

درین حالت رئیس جمهور لویه جرگه را دایر میکند در صورتیکه لویه جرگه پیشنهاد تعدیل را واردبداند قانون اساسی را تعدیل ودر غیر آن پیشنهاد تعدیل رارد می کند.

در حالت اضطرار تعدیل قانون اساسی جوازندارد

ماده یك صدو چهل و دوم:

برای رئیس جمهور، معاونان رئیس

رسمی جریده

دحکومت دغـړیو ، قا ضی ـ
القضات دستری محکمه دمر ـ
ستیالانو او غړیـو، داسا سی
قانون دشورا رئیس مرستیال
اومنشی لوی خارنوال اودلوی
څا رنوال د مرستیا لانودپاره
دقانون سره سم معا ش ټاکل
کیږی.

یو سلو دری څلویښتمه ماده:

که چیری د جګړی ،دجګړی
د خطر ،بحران او یا ورتــه
حالاتو په علت لههغولاروڅخه
چی داساسی قانون به واسطه
ټاکل شویدی ،دخپلواکی،ملی
حاکمیت اوزمکنی بشپړتیااویا
دکورنی امنیت ساتل نا ممکن
شی، جمهوررئیس کولای شی
چیدملی شورا ددواړومجلسو ـ
نودرئیسانو صدراعظم،قاضی ـ
القضات او داساسی قانون د
شورا درئیس پهسلا داضطرار
حالت اعلان کړی .

که چیری داضطرار حا لت
له دریو میاشتو څخه زیاتدوام
وکړیدهغه داوږدو لو دپاره د
لویی جرګی موافقه شرطده.

یوسلو څلورڅلویښتمهماده:

داضطرار د حالت په موده
کی جمهور رئیس دغــه واکونه
لری :

جمهور، اعضای شورای ملی
صدر اعظم ، معاونان صدراعظم
اعضایحکومت، قاضیالقضات
معاونان واعضای ستره محکمه
رئیس، معاون ومنشی شورای
قانون اساسی،لوی خارنوال و
معاونان لوی څـارنوال طبـق
قانون معاش تعیین میشود .

ماده یك صدو چهل وسوم:

هرگاه به علت جنگ ، خطر
جنگ ، بحرانویا حالاتمماثلی
که حفظ استقلال، حا کمیتملی
وتمامیت ارضی ، یا امنیتدا ـ
خلی از مجاریی کهتو سطقانون
اساسی تعیینشده نا ممکــن
گردد، رئیس جمهور میتواند،
در مشوره با رو سایمجلسین
شورایملی صدراعظمقاضی ـ
القضاتورئیس شورای قا نون
اساسی ، حا لت اضطرار را
اعلام کند.

هر گاه حا لت اضطرار از
سه ماهبیشتر دوام نماید.برای
تمدید آن موا فقه لویه جرگـه
شرط است.

ماده یكصدو چهلوچهارم:

در مدت حالت اضطــرار
رئیس جمهور دارای صلاحیت
های ذیل میباشد :

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

١ـ دملی شـورا د واك د دوری اوږدول .

٢ـ دوزیرانو شوراته د ملی شورادځینو واکونو ورسپارل.

٣ـ اختصاصی محکمو او وسله وال پوځ محکمو تـه د محکمود ځینو واکونو ورکول.

٤ـ د اساسی قـانــون د (٣٠ـ ٤٤ـ ٤٥ـ ٤٦ـ ٤٩ـ ٥٠ مادو، د ٥١ مادی د وروستنی فقـری، د ٥٣ او ٦٠ مادو) د اعتبار تعلیق اویاتحدید .

٥ـ دقـانـون سـره سـم دنورو واکونو عملی کول .

یوسلوپنځه‌څلوېښتمه ماده:

که چیری هغه بین المللـی تړونونه یا میثـاقونه چـــی دافغانستان جمهوریت هغـــه لاسلیك‌کړی اویاورسره یوځای شـوی وی د افغانستـان د جمهوریت د قوانینو دحکمونو مغایر وی نوبین المللی تړون او میثـاق تـــه رجحـــا ن ورکول کیږی .

یوسلو شپږ څلوېښتمه ماده:

په‌جمهوررئیس، دجمهوررئیس په‌مرستیالانو، د ملی شور اد دوارو مـــجلسو نو د اداری هیئتونو په غړیو ،صد را عظم د صدراعظم په مرستیا لا نو،

١ـ تمدید دوره صلاحیـــت شورای ملی

٢ـ تفویض بر خـــی از صلاحیت های شورای ملی‌به شورای وزیران .

٣ـ اعطای برخی از صلا ـ حیت های محاکم به محاکم اختصا صی ومحاکم قـــوای مسلح .

٤ـ تعلیق ویا تحدیداعتبار مواد (٣٠ـ ٤٤ـ ٤٥ـ ٤٦ـ ٤٩ ٥٠ـ فقره اخیرماده٥١ ماده ٥٣و٦٠) قانون اساسی .

٥ـ تعمیل سایر صلا حیت‌ها طبق قا نون .

ماده یك صدو چهل‌وپنجم:

در صو رتیکه معا هدات یـا میثاقهای بین المللی کـــه جمهوری افغا نستان آنرا عقد یابه آن الحاق نموده مغا یر احکام قوانین جمهـــوری افغانستان باشدبه‌معاهده‌بین‌ـ المللی ومیثاق رجحـــان داده میشود .

ماده یك‌صدو چهل‌وششم:

بررسی اتهامات وارده‌بررئیس جمهور، معا ونان رئیس‌جمهور اعضای هیئتهای اداری‌مجلسین

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوزیرانو د شورا په غړیو ، لوی څارنوال ، دلوی څارنوالی په مرستیالانواو د اساسی قانو ن د شورا په رئیس باندی د لګول شو یو تورونو څیړل او دهغوی دمحاکمی طرز دځانګړی قانو ن له مخی تنظیمیږی .

یوسلواووه څلویښتمه ماده:

دافغانستا ن په جمهوریت کی هغه اشخاص چی په خپله **او یا همسر یی له افغان** مور او پلار څخه زیږ یدلی نه‌وی ، د جمهور رئیس د مرستیال ، صدراعظم ، د صدراعظم دمرستیال، وزیر، قاضی القضات ، لوی څارنوا ل، د دلوړ رتبه افسر او یا دیپلو ماتیک کار مند په‌تو ګه ټاکل کیدلای نه‌شی .

یوسلواته څلویښتمه ماده :

ددغه اساسی قانون په انفاذ سره د افغانستان ددموکراتیک جمهوریت اساسی اصول له اعتباره لویږی .

هغه قوانین او نور تقنینی اسناد چی ددغه اساسی‌قانون دانفاذ له نیټی څخه پخوا صادر شوی دی ، په دی شرط نافذ ګڼل کیږی چی ددغه

شورای ملی، صدر اعظم، معاونان‌صدراعظم ،اعضای‌شورای وزیران ، قا ضی القضات ، معاونان واعضای‌ستره‌محکمه، لوی څارنوال ، معا ونان لویه څارنوالی‌ورئیس شورای‌قانون اساسی‌وطرز محاکمه آنان‌طبق قانون خاص تنظیم میگردد .

ماده یک‌صدو چهل و هفتم :

در جمهوری افغا نستا ن اشخا صی که خود ویا همسرشان از والد ین افغان متولد نگردیده با شند ، به حیث معاون رئیس جمهور ، صدراعظم معاون صدر اعظم وزیر و قا ضی القضا ت لوی څارنوال، افسر عالیرتبه ویا کار مند دیپلو ماتیک تعیین شده نمی توانند.

ماده یک صدو چهل‌وهشتم:

باانفاذ این قا نون اساسی اصول اساسی جمهوری‌دموکراتیک افغا نستان ازاعتبار ساقط میگردد .

قوانین وسایر اسناد تقنینی که قبل از تاریخ‌انفاذ این قانون اساسی صادر گردیده بشرر طی نافذ شمرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسمي جريدې

اساسی قـانون دحکمونو سره
متنا قض نه‌وی .

یو سلوتهه خلویښتمه‌ماده:

دغه اسا سی قانون‌دلویی
جرگی دتصویب له نیټې څخه
نافذ اود جمهور ر ئیس له‌خوا
تو شیح او اعلا میږی .

په دغه‌اساسی قانون کـی
تعدیل دلویی جر گی دتصویب
له نیټې څخه نا فذ اود جمهور
رئیس له‌خوا تو شیـــح‌او
اعلا میږی .

میشود که متنا قض با احکام
این قانو ن اساسی نبا شند .

ماده‌یك صدوچهل‌و نهم :

این قانون اساسی از تاریخ
تصویب لوی ه‌جرگه نافذوتو-
سط رئیس جمهور توشیح و
اعلام میگردد .

تعدیل درین قانون اسا سی
از تاریخ تصو یب لو یه جرگه
نافذ وتوسط رئیس جمهـــور
توشیح واعلام میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشتراک سالانه

داخل کشور	۲۰۰ افغانی
خارج کشور	۵۰ دالر امریکایی
محصلین با ارائه تصدیق	۱۵۰ افغانی

بهای یک شماره (۵۰) افغانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

REPUBLIC OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE
OFFICAL
GAZETTE

Editor: Shahjahan Bigzad
Assitant Editor: Nuralam
Issue: No. 728
Date: November 6. 1990

دولتي مطبعه

دچاپ شمیر (۳۰۰)ټوکه

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library